

„Ha ma az istendicséretre, éneklésre, a megváltottság örömeinek kifejezésre juttatására buzdít az ének, akkor azt éppen azért tehetjük meg, mert átértük, hogy »Az ördögnek foglya voltam, / Halálban elveszetten.«”

Jer, örvendjünk, keresztények ▶ 2. oldal

„Miért lehet, kell mégis tisztességes helyet találni a templom hajójában a nemzeti zászlónak? Nemcsak azért, mert keresztény jelképeket és jelentést hordoz szimbolikájában, hanem azért is, hogy minden alkalommal emlékeztessen: nemzetünket, hazánkat imádságban vigyük Isten elé, és ajánljuk kegyelmébe.”

Égtájéoló ▶ 3. oldal

„Oly sok mindent megtanulnak és megismernek a gyermekek iskolai éveik alatt – éppen önmaguk, az ember ismerete volna elhanyagolható?”

Rólád van szó! ▶ 5. oldal

Kerületi közgyűlések ▶ 3. oldal
Kilencvenéves az Élim ▶ 4. oldal
Parókiaszentelés Pestújhelyen ▶ 5. oldal
Akik másként látják a világot ▶ 8–9. oldal
Anyák napjára ▶ 10. oldal
„A szeretet globalizációja” ▶ 15. oldal

FOTO: MÁTE REKA

Evangelikus „csúcscsarnok”

▶ Az ország második legnagyobb fedett pályás atlétikai csarnokát adták át ünnepélyes keretek között hétfőn Bonyhádon, a Petőfi Sándor nevét viselő evangelikus gimnáziumban. A Magyarországi Evangelikus Egyház még tavaly döntött arról, hogy az intézmény számára megvásárolja a kétezer-kétszáz négyzetméteres egykori cipőgyári csarnokot. A rekordidő alatt elkészült atlétikai csarnokba több mint tízszer elférne a mintegy hatszáz tanulókat oktató gimnázium jelenlegi tornaterme... Az április 26-i avatóünnepség hálaadó istentisztelettel kezdődött, amelyen Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. Ezután a gimnázium igazgatója, Ónodi Szabolcs mondott beszédet. Mint mondta, Tolna megye első sportcsarnoka 1894-ben szintén Bonyhádon épült fel az evangelikus gimnáziumban. Most pedig ugyanitt elkészült az ország második – nemcsak az iskola, a megye, hanem az egész Dél-Dunántúl atlétikai diáksport-igényeit kiszolgáló – legnagyobb fedett pályás „küzdőtere” – a Bonyhádi Evangelikus Atlétikai Centrum Csarnoka.

A híres bonyhádi cipőipar 2003-ban ingott meg, amikor a Salamander cég kivonult a városból. Később egy százhatvan főt foglalkoztató ci-

pőgyártó cég még tevékenykedett a telephelyén, de később ez is csődbe ment. E szomorú körülményben a Gondviselő ugyanakkor felismertet-

te a történelmi pillanat lehetőségét: hogy tudniillik megadatott a régóta vágyott sportcsarnok létrehozásának lehetősége. A gimnázium vezetése által – másodikként – kidolgozott koncepciót végül az iskolafenntartó Magyarországi Evangelikus Egyház is elfogadta, és hozzájárult a csarnok megvásárlásához. Ónodi Szabolcs gimnáziumigazgató így fogalmaz: „Sokszereplős játék volt, de az erők egy irányban haladtak, és mindenki segített, akit megszólítottunk. 2009 novemberében megkezdődhetett a csarnok átalakítása. Az intézmény dolgozói rengeteg munkórát tölthettek itt, és folyamatosan érkeztek a társadalmi munkájukat felajánlók is. Nem csodavárás volt ez, hanem ők maguk teremtették csodát összefogásukkal, a nemes ügy iránti elkötelezettségükkel.”

▶ Folytatás az 5. oldalon

Régiből újat

XIX. országos evangelikus hittanverseny – gyermeknappal

▶ Rendhagyó módon az idei országos hittanversenyt az országos evangelikus gyermeknappal kötötték össze a szervezők, így április 24–25-én vidám gyermekzsvaj töltötte be a piliscsabai Béthel Missziói Otthon teljes területét.

Jövőre jubileumi, huszadik évét ünnepli evangelikus egyházunkban a hittanverseny „mozgalma”. Furcsa is a verseny szó, mert az eredeti kezdeményezés szerint inkább játékos vetélkedőként és a szórványban is élő evangelikus gyermekek találkozájaként indult el ez a munkaág. És hosszú évekig kezdetben is a piliscsabai Béthel Missziói Otthon adott helyet ennek a kétnapos, elsősorban nem tanulmányi versenynek.

A jubileumi hittanverseny majd a régi formákhoz szeretne visszanyúlni, ugyanakkor szeretne a gyermekeknek újat adni azzal, hogy jutalomképpen összekötik az alkalmat az or-

szágos gyermeknappal. Ennek volt mintegy főpróbája az elmúlt hétvége. Többben talán még nem érezték elég olajozottnak a főpróbát, ami azonban – a mondás szerint – az „előadás” sikerét vetítheti előre.

FOTO: BALOGH IMRE

Péntek délután Pál Marietta gyermekreferens köszöntése és eligazítása után az alsós és felsős csapatok – a Növények a Bibliában tematikát kö-

vetve – akadályversenyszerűen mérköztek meg egymással 7 + 1 állomáson a Béthel kerítésein belül és kívül. Izgalmas és szoros küzdelemnek, kreatív, felkészült csapatok munkájának lehettek tanúi néhány óra leforgása alatt a szervezők.

Este a Brebovszky Klára és Fűke Szabolcs által vezetett közös énektanulás után Zákusról hallgathattak és láthattak interaktív áhítatot a résztvevők Kézdy Pétertől, a piliscsabai gyülekezet lelkészétől.

A szombati nap a kíváncsi várakozás jegyében telt. A programokban gazdag gyereknappal végén pedig az eredményhirdetés után senki sem ment haza üres kézzel.

■ GRENDORF-BALOGH MELINDA

A részletes eredménylista lapunk 12. oldalán található. A verseny képei egyházunk gyermek- és ifjúsági osztályának hivatalos honlapján érhetők el: <http://ifjusag.lutheran.hu>. A gyermeknapról képes beszámoló az EvÉlet jövő heti számának Gyermekeink oldalán lesz olvasható.

VÁLASZ – 2010

Méltatlan volna 75. évfolyamában járó hetilapunk utóbbi évtizedéhez, ha szó nélkül hagynánk az elmúlt hét (múlt vasárnap) legjelentősebb hazai – állami – történelmét. Az Evangelikus Élet közéleti nyitottsága ugyan ritkán „tárgul” pártpolitikai kérdéseket, de természetesen egyetlen olyan pártos megnyilvánulás mellett sem szoktunk elmenni, amely – közvetve-közvetlenül – egyházunkat, keresztény hitünket, értékrendünket is érinti. Márpedig Orbán Viktor, a Fidesz – Magyar Polgári Szövetség elnöke már az országgyűlési választások első, április 11-i fordulóját követően adott első beszédében – egyebek mellett – annak a feltételezésének is, hogy a rendszerváltás óta „talán még soha nem imádkoztak ennyien” a változásért...

Egyházunk soha nem volt kirekesztő. Tudjuk, hogy a Magyarországi Evangelikus Egyház gyülekezeteiben baloldali pártokkal rokonszenvezők is otthon érezhetik magukat. Az a tény azonban, hogy – három kivétellel – az ország valamennyi egyéni választókerületében a Fidesz – MPSZ és a Kereszténydemokrata Néppárt szövetségének jelöltjei jutottak mandátumhoz, annak feltételezésére is feljogosít, hogy egyházunk tagjainak döntő többsége is a Fidesz – KDNP-re, illetve jelöltjére adta a voksát...

A demokratikus megmérettetésen alulmaradt pártok korifeusai most nem győzik hangoztatni abbéli kétségüket, hogy a parlamentben kétharmados többségre szert tett párt-szövetség képes lesz illő önmérsékletet tanúsítani a hatalom gyakorlásában. A mi félelmünk inkább az, hogy vajon a vereséget szenvedett pártok tagjai és támogatói képesek lesznek-e méltósággal tudomásul venni a többségi akaratot és elviselni kisebbségben maradásuk megfellebbezhetetlen tényét (miként a „másik oldal” meggyőző legitimáció hiányában is képes volt elszervezni a Medgyessy–Gyurcsány–Bajnai-rezsim nyolc évét).

A választások számadatai ismeretek – következményei természetesen még nem. A szerkesztő viszont kivételesen könnyű helyzetben van. Ugyanis arra a kérdésre, hogy „mi

történt, és miért így történt”, már közvetlenül a választási eredmények nyilvánosságra hozatala után hallhattuk a biblikus, igei választ. Mégpedig – hitünk és meggyőződésünk szerint – már nyolc évvel ezelőtt, a Fidesz vereségével végződött 2002-es választások után!

Az Evangelikus Élet 2002. április

„A válaszhoz, hogy mi volt mindennek, ami ma este történt, a magasabb értelmé, nos, ehhez a válaszhoz idő kell. És az idő el fog jönni!”

28-i száma (67. évfolyam, 17. szám) a címlapon idézett Orbán Viktor pártelnök 2002. április 21. éjjelen elhangzott nyilatkozatából:

„Tegyük föl a kérdést: miért történt mindez így?”

A következő napokban sok választ hallhatunk majd. Mindenkinek meglesz a maga válasza. Elemzők fogják majd ezekkel teleírni a lapokat. Nekünk is van egy válaszunk, nekem is van egy válaszom.

Én azt gondolom, hogy mindig van egy magasabb értelme annak, ami az emberrel történik. Hogy pontosan mi is ez a magasabb értelem, az ma még nem világos. Ma még csak a büszkeséggel vegyes szomorúságot érezzük. A válaszhoz, hogy mi volt mindennek, ami ma este történt, a magasabb értelme, nos, ehhez a válaszhoz idő kell. És az idő el fog jönni! A történetek magasabb értelme velünk együtt világosodik majd meg.

Van azonban, amit már most biztosan tudunk. Tudjuk azt, hogy akiben van hit, remény és szeretet, annak a nehézség is javára válik. Tudjuk azt is – és ezt biztosan tudjuk –, hogy csak a hitet vesztett embert lehet legyőzni.”

Tisztelt Elnök Úr! – Eljött az idő.

■ T. PINTÉR KÁROLY

Adjon 1-est tanulóinknak
Megérdemlik. Adója 1%-ával kérjük támogatassa iskoláinkat.
Technikai szám: 0035
Magyarországi Evangelikus Egyház
Esküvői vagyon

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, tekints ránk kegyesen, és engedd, hogy ne csak énekünk, hanem imádságunk is tetszésre legyen.

[Lektor:] Könyörgünk egyházunkért és az egész kereszténységért. Tanúdat töltsd be Szentlelkeddel, hogy az üdvösség örömhírét hitelesen hirdessék minden népnek. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért. Növeld közöttünk az egységet. Add, hogy a lelki ajándékok különbözősége se vetélkedést, se viszálykodást ne okozzon. Taníts, hogy szeretetben hordozzuk egymást. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a teremtett világért. Vess gátat mindenütt a gyilkos indulatoknak. Add, hogy a föld népei felismerjék egymásrautaltságukat, és törvényed szerint, békességben éljenek. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk hazánkért. Áldd meg azokat, akik a közjóért fáradoznak. Teremts igazságos rendet, hogy munkája mindenkinek tisztas megélhetést biztosíts. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a nélkülözőkért és azokért, akik elemi csapások vagy háborúk következtében veszítették el otthonukat. Add, hogy kétségbe ne essenek, hanem keresztet hordozóként. Ne hagyj őket félelmek és kétségek között. Éreztesd velük atyai szeretetedet, és erősítsd hitüket, hogy soha ne feledjék: a téged szeretőknél minden javukra van. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a betegekért, a haldoklókéért, a sokféle testi-lelki keresztet hordozókért. Ne hagyj őket félelmek és kétségek között. Éreztesd velük atyai szeretetedet, és erősítsd hitüket, hogy soha ne feledjék: a téged szeretőknél minden javukra van. Jézus Krisztusért kérünk...

[Lelkész:] Mennyei Atyánk! Bár vétkeink ellenünk tanúskodnak, mégis kérünk, óvj meg az erőnket meghaladó minden próbatételtől, és mielőtt számadásra szólítanál, kegyelmeddel teremts újjá minket, hogy amikor eljön országod, megváltott gyermekeiddel énekelhessük a Bárány győzelmi énekét, aki előtt végül minden térd meg fog hajolni: mennyeieké, földieké és föld alatt valóké. Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Énekeljete az Úrnak új éneket, mert csodadolgokat cselekedett; megsegítette őt az ő jobb keze és az ő szentséges karja (Zsolt 98,1). Új ének ez az új országról, az új teremtésről, az új emberről, aki nem törvényből vagy cselekedetből, hanem a Lélektől született, aki maga is csupa csoda, s azt is tesz a mi Urunk Krisztusban.”

► *Luther Márton:*
Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁNI NEGYEDIK (CANTATE) VASÁRNAP – ZSOLT 96,1-13

Az új ének forrása

A VASÁRNAP IGÉJE

Mi indíthat minket életünk gondolatai, nehézségei között is Istent dicsérő éneklésre? A tapasztalat és a reménység. „Hirdessétek szabadítását mindennap!” Ha valaki már tapasztalta, mit jelent a Krisztusban kapott szabadulás, szabadítás a hiábavalóság érzésétől, büntől és haláltól való rettegésből, elrontott és elmulasztott dolgaink visszahúzó árnyából, biztatás nélkül is dicséri Istent, akár énekekkel is. A hálás szívben születik meg az Istent dicsérő ének.

Amikor pedig Istent elrejtőzik szemünk és szívünk elől, akkor megmarad a reménység, hogy az Isten által rendelt időben újra átéljük a szabadulás örömeit. „Hiszen a népek istenei csak bálványok, az Úr pedig az ég alkotója.” Micsoda különbség! Istentől helyett azzal az Istennel lehet közösségünk, aki teremtőnk, megváltónk és megszentelőnk.

A vasárnap evangéliuma (Jn 16,5–15) a gyülekezet igazi keresztény örömeinek forrását abban jelöli meg, hogy Jézus elküldi a Szentlelket. A Szentlélek teremti, erősíti és örzi bennünk a hitet és szívünkben az Istent dicsérő ének forrását.

Az Úrnak énekeljete! Nemcsak

magunknak, saját örömeinkre, hanem az Úrnak. Furcsa arra gondolni, hogy a mennyei kórus kristálytisza hangzása mellett mi örömet lelhetünk Isten a mi éneklésünkben. Nem azért örül, mert jólesik neki a dicséret, ami egyébként megilleti. Úgy örül, mint mennyei Atyánk. Isten öröme az, ha minket az egyetlen igazán jó helyen, helyzetben lát: a vele való közösségben, hitben, reménységben, szeretetben.

Új éneket énekeljete! Mitől új egy ének? Talán attól, hogy ma írják a szövegét és a dallamát? Gyakrabban kellene teljesen új énekeskönyvet kiadni, feledve az egyház évszázadok alatt született énekeit? Egyáltalán nem így van. Énekeink újdonsága nem a stílusban, hanem a tartalomban rejlik. Amikor Istentől énekelünk, amikor Istent szeretetünk, jószágának és hűségének átélte, megtapasztalt valóságát indít éneklésre, ak-

kor új az ének. Új, mert friss és élő a tartalma, jelen idejűvé lesz, legyen az gregorián vagy veretes Luther-ének vagy éppen napjainkban születő igényes ének. Attól új, hogy mi magunk is benne vagyunk, érintettek vagyunk, részesei vagyunk annak, amit Krisztus népe évszázadok alatt ugyanolyan frissen és elevenen tapasztal meg a megváltás csodájaként.

A Szentlélek, akinek egykori munkája nyomán régen élt testvérünk szívéből fakadt az ének, ugyanaz a Lélek, aki a régies, veretes szövegű éneket is frissé és elevenné teszi. Mindez érvényes az egyház zenéjére, a szent zenére is. Legnagyobb evangélikus zeneszerzőnk: J. S. Bach műveiben ma is elevenen szólal meg az élő evangélium.

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Imádkozzunk! Mennyei Atyánk, köszönjük neked az éneklés ajándékát! Kérünk, töltsd meg szívünket, lelkünket a Krisztus által veled való közösség tapasztalatával, a Szentlélek páratlan ajándékával, hogy ez lehessen rólad és neked szóló énekünk ki nem apadó forrása! Ámen.

Jer, örvendjünk, keresztyének

CANTATE

► **Sorozatunk mai részében Luther énekköltészetének egyik kiemelkedő – és ennek megfelelően gyakran énekelte – darabjával ismerkedünk meg, a Jer, örvendjünk, keresztyének (EÉ 318) kezdetű énekkel, melyet – a rovatunknak is nevet adó – Cantate vasárnapján énekelünk.**

Luther összesen harminckét ének szerzőjeként meglátta, hogy alapvető fontosságú a gyülekezet rendszeres tanítása a keresztény hit és élet alapkérdéseiről – akár énekekben is. Így minden énekének – magas művészi színvonal mellett – az az elsődleges célja, hogy tanítói szolgálatot töltsön be az azt éneklő közösségekben. Ugyancsak fontos, hogy – az előzőkből következően – minden éneknek sajátos, másikkal össze nem téveszthető témája van. Ezt a központi gondolatot mai énekünk összefüggésében így fogalmazhatjuk meg: *A megváltás útja és az ember öröme.*

Az eredeti, Luther által írt költemény tíz versszakot tartalmaz, így található meg több mai énekeskönyvben is. Ezek a strófák végigvezetnek azon az úton, amelyen az ember – ez esetben a szerző Luther (is) egyes szám első személyben – Isten előtti elveszett állapotát felismerve, tudatosítva, tehetetlenségét belátva szemléli, hogy Jézus Krisztus váltságműve okán hogyan teremti meg Isten mégis az üdvösség lehetőségét.

A versszakok formai szempontból két részre oszthatók: az egyik csoportba azok tartoznak, amelyek tényeket állapítanak meg, a másikba azok, amelyek – képzelt, de valóságosan is megtörténhető – párbeszéd (Isten-ember; Atya-Fiú) formájában nyújtanak betekintést Isten tetteinek motivációiba és az Isten-ember kapcsolat alakulásába.

Sajnálatos módon e gondolatok fo-

csodát ismeri fel a teológus, reformátor és énekeszerző Luther Jézus Krisztus eljövételében, legfőképpen pedig megváltói munkájában, annak az ember általi felismerésében és az aszerint való keresztény életben.

***

A húsvét utáni időben még élénken él emlékezetünkben az út, amelyet Jézus Krisztus végigjárta kereszthalálának színhelyéig, a Golgotáig. A római katolikus kegyességben teljesen természetes, hogy az emberek ilyenkor kereszttutaj járnak, és a liturgia során egy-egy stációnál megállva, elmélyülve végiggondolják, szinte végigélik, hogy mit tett Krisztus a világ megváltásáért. Luther ebben az énekében segít nekünk eljutni arra a felismerésre, hogy az életünknek is vannak stációi, szakaszai és eseményei, amelyek nem veszhetnek a feledés homályába évek, évtizedek elmúltával sem.

Ha ma az istendicséretre, éneklésre, a megváltottság örömeinek kifejezésre juttatására buzdít az ének, akkor azt éppen azért tehetjük meg,

mert átéljük, hogy „Az ördögnek foglya voltam, / Halálban elvesztem”. Nehéz szembesülni a tehetetlenségünkkel, hiszen azt tanítják nekünk, hogy szerezzünk meg mindent magunk, amire szükségünk van, s ma is mindenütt a sikeres ember a példakép. Oly ritka, hogy ezt az elvárást teljesíteni tudnánk; s hogy önmagunk teljesítményével, jócselekedeteivel Isten előtt elérnénk valamit, az egyszerűen lehetetlen... Ennél a stációnál Luther is ezt látta: „A jó cselekedet, erény / Nem segített énrajtam...” A megoldás – mint oly sokszor – most is Istennél van. Nem mi lépünk közelebb hozzá, hanem ő kegyelmez meg nekünk, szívét kitarva felénk, atyai arcát nyilvánvalóvá téve, Fiát közzénk küldve. Az „Ige testté lett” (Jn 1,1), sőt az Ige engedelmesen emberre és testvérré, sorstársá lett. „Nagy hatalmát elrejtette, / Én földi formám fölvetve, / Hogy a Gonoszt legyőzze.” Ez Isten szeretetének, mellénk állásának hálaadásra, magasztalásra buzdító titka.

Luther éneke nemcsak visszatekintésre ad alkalmat, hanem végig kísérhet azon az úton, amely – lélekben – az elveszettségtől a megváltottság bizonyosságáig vezet. Bárhol tartunk is ezen az úton, ebben a küzdelemben – akár az első, akár a felismerés bizonyosságától utolsó lépéseket megtéve –, tudhatjuk, hogy van lehetőség következő lépésre, nem kell megtorpannunk, netán meghátrálnunk vagy egyenesen visszafordulnunk.

Az útra, amelyet sokan végigjártak már, ma nekünk is hívás, elhívás érkezik. Ez pedig arra szól, hogy Isten megváltó, hitet teremtő munkájára hagyatkozva végigjárjuk a magunk életében a keresztény hit születésének stációit. Tudva, hogy magunk is ennek az evangéliumnak a követői lehetünk. „Ezt bízva rád Megváltód!”

■ WAGNER SZILÁRD

Jer, ör - vend - jünk, ke - resz - tyé - nek, Jer,
Gyü - le - kez - zünk, if - jak, vé - nek, Az
é - ne - kel - jünk ví - gan! Ki a - tya - i sze -
Úr szent haj - lé - ki - ban,
re - tet - ből Meg - vál - tott ve - sze - del - münk - ből -
Di - csér - jük hál - a - dás - sal!

Kerületi közgyűlés délen... ..és északon

► „Jó pásztor vasárnapja után arra a Jézusra gondolkunk, aki mint híd összeköti a szigeteket; hiszen csak ő képes kimozdítani magukra hagyatottságukból az embereket, a családokat és a közösségeket, hogy bizalommal forduljanak egymáshoz, és így keressék Isten országát, egy szebb jövőt, melyben közös ég alatt ki-ki hazatalálhat” – fogalmazott **Stermeczki András** lelkész Ézs 41,1–6 alapján megtartott áhítatában, a Déli Egyházkerület tavaszi közgyűlésének nyitóalkalmán. A testület április 23-án a dunajvárosi templom gyülekezeti termében tartotta meg ülését.

A gyülekezeti honlapok februárban meghirdetett versenyének tanulságairól **Horváth-Bolla Zsuzsanna**, az evangélikus.hu honlap főszerkesztője, az értékelő zsűri tagja szöveg. Kitért a honlapszerkesztés legfontosabb gyakorlati szempontjaira, példaként kiemelve a díjazott weboldalak jellegzetességeit. A nyertesek névsor-

FOTO: HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA

ra a következő: Pesti Egyházmege – Zugló, Pestszentlőrinc, Kispest, Ferencváros; Bács-Kiskun Egyházmege – Szeged, Soltvadkert; Tolna-Baranyai Egyházmege – Pécs, Szekszárd, Dombóvár; Nyugat-békési Egyházmege – Orosháza; Kelet-békési Egyházmege – Mezőberény I. Munkájukat szerény ajándék – egy-egy 4 GB-os pendrive – kíséretében köszönte meg a kerület vezetősége.

Az eredményhirdetés után **Smidéliusz András** püspöki titkár ismertette az idei kerületi díjazottak névsorát. A Hűségérmet és a Tessedik-díjat, illetve az Ordass- és a Prónay-emléklapok idein is a kerületi missziói napon vehetik

majd át az arra érdemesek. A díjazottak laudációi az *Evangélikus Élet* május 16-ai számában, a déli kerület mellékletében is olvashatók lesznek.

A püspöki titkár röviden szöveg a kerületi énekkönyvi pályázat eredményéről is. Ahogyan arról lapunk április 4-i számában már beszámoltunk, a Lutheránus Világszövetség 2010-ben Stuttgartban megrendezendő nagygyűlésének énekei közül hét dal pályázatot a kerület. A kiírásra 34 pályázótól 143 fordítás érkezett. A felkért szakértők bírálata alapján a következő pályázók fordításai értek el első helyezést: **Csorba István** (Budapest), **Dobóné Kiss Ildikó** (Solymár), **Jobb Domokos** (Krasznahelyfalva, Erdély), **Koczor Tamás** (Budapest).

Az ülésen bemutatkoztak a kerületi teológus-ösztöndíj idei pályázói: **Szell Éva**, **Csizmádia Nóra** és **Hulej Klaudia**. Ezután **Káposzta Lajos** nyugalmazott esperes, **Gusztáv Adolf** segélyszolgálati előadó jelentését hallgatta meg a grémium. Igen alapos és a részletekre is kiterjedő – egy-egy 4 GB-os pendrive – kíséretében köszönte meg a kerület vezetősége.

Az eredményhirdetés után **Smidéliusz András** püspöki titkár ismertette az idei kerületi díjazottak névsorát. A Hűségérmet és a Tessedik-díjat, illetve az Ordass- és a Prónay-emléklapok idein is a kerületi missziói napon vehetik

■ S. A.

► **Különböző szolgálati ágak bemutatkozása volt az első napirendi pont az Északi Egyházkerület tavaszi közgyűlésén. A Miskolc városában tartott, április 23-i tanácskozáson Sándor Frigyes esperes kezdőáhítata után Fellegvári Zoltán igazgató a 2001-ben újraindult Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és Pedagógiai Szak-középiskoláról, Buday Barnabás egyetemi lelkész pedig a miskolci evangélikus egyetemi gyűlekezeti munkáról szöveg röviden.**

A kerület püspöke, **Fabiny Tamás** jelentésében a negy-százötven évvel ezelőtt meghalt **Philipp Melancthon** munkásságáról szöveg hang-súlyozta az egyház legfontosabb ismerveit – hogy benne az igét tisztán hirdetik, és a szentségeket helyesen szolgálatják ki –, szöveg továbbá a képzés, a kultúra és a közélet fontosságáról. A püspök ezután az először össze-állított **Egyházkerületi krónika** segítségével, képes formában foglalta össze a kerület gyülekezeteiben, diakóniai és oktatási intézeteiben végzett sokszínű szolgálatot. A tervek szerint – a pontosítások és kiegészítések után – a kerületben működő összes gyülekezet és intézmény

megkapja az ötvenoldalas, szöveg kiadványt.

Benczúr László kerületi felügyelő részletesen beszámolt az elmúlt időszak építkezéseiről és változásairól. Örvendetesnek tartja – mondta –, hogy a vidékfejlesztési pályázaton tíz gyülekezetből hét volt eredményes a kerületben, és ebből három azonnal el is kezdheti a munkálatokat. Hangsúlyozta, hogy az építkezéseknél nagyon fontos a megfelelő szakemberek (műszaki, pénzügyi és közbeszerzési szakértők) kijelölése. Jelenléte végén a felügyelő megemlékezett mindazon lelkészeknek és felügyelőknek a nevét, akik az elmúlt évben távoztak el közülünk, illetve megnevezte azon testvéreket, akik jelenleg valamilyen betegségben szenvednek – kérésére egyperces csendes imádságban gondoltak rájuk a jelenlévők.

A közgyűlés meghallgatta a kerületi felelősök – a missziói, pályázati, jogi felelős, valamint a Gusztáv Adolf Segélyszolgálat felelőse – szokásos beszámolóit, majd **Bence Imre** esperes kapott szöveg, hogy a Budai Egyházmege által készített munkaprogramról adjon rövid tájékoztatást.

A hozzászólások során több téma is megmozgatta a közgyűlésen részt vevőket: a cigánymisszió fontossága, a gyülekezetek egymást segítő, közös teherviselése.

A lelkészekre háruló feladatok kapcsán szöveg arról,

hogy eltolódott a látogatás és az adminisztráció aránya. Nem lenne szabad engedni, hogy olyannyira le legyen terhelve egy lelkész, hogy ne maradjon ideje és energiája a területén élő evangélikus családok rendszeres látogatására. A hozzászólásokból kiderült, hogy vannak helyek, ahol laikusok bevonásával hatékonyan tud együttműködni lelkész és gyülekezet.

A 2009. évi költségvetés jóváhagyása után az ideit vitatta meg a közgyűlés. Az elmúlt évhez képest húsz százalékkal csökkentett kerületi külön keret sikerült arányosan megosztani a különböző területek között. A legnagyobb összeg továbbra is a gyülekezeti beruházások rovataiban szerepel, de nagyobb hangsúlyt kaptak a költségvetésben a humán erőforrást érintő és a missziói kiadások. Az erre a célra elkülönített keretből idein ismét lehetőség lesz üdülési támogatás igénybevétele-re, bár ennek módja még nincs meghatározva.

A közgyűlés végén **Fabiny Tamás** püspök két aktuális feladatra hívta fel a jelenlévők – különösképpen a lelkészek és esperesek – figyelmét: mindeki szervezze saját gyülekezetében a május 15-i kerületi missziói napon való részvételt, illetve hangsúlyozta az egyszázalékos adófelajánlások fontosságát, az erre való figyelemfelhívást a plakátok segítségével.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

Hála sajátos jellegű, újkori demokráciáknak, ilyenkor, a választások környékén rendszerint megélnék az élet, felpörög a hangulat, fellángolnak a kedélyek, elszabadulnak indulatok, és a jól felheccelt választók elszánt gladiátorként esnek egymásnak a vélt vagy valós igazság védelmében. Magyarországon hetek, hónapok óta ez a mindenható tömegtájékoztató fő témája, a virtuális toplistán maga mögé utasítva az izlandi vulkán hamus sztoriját is. Ez a mindent vulkán hamuként beborító, átható politikai kampányhangulat kezdte el megfertőzni az *Evangélikus Élet* *EvÉl*-levél rovatát is.

Az nem gond, hogy ilyenkor felszínre törnek kényesebb kérdések, hogy ezekről egy nyílt fórumon őszintén, szókimondóan vitatkozunk. Nem gond, hogy vélemény- és nézetkülönbségek vannak, sőt a fejlődés és haladás dialektikájának szempontjából módszertanilag ez még hasznos is lehet. Tudatában kell lennünk annak, hogy nem vagyunk egyformák; különbözőek, sokféleek vagyunk, bizonyos kérdésekről más és más a felfogásunk, a véleményünk, mégis együtt alkotunk egy lelki közösséget, egy spirituális nagycsaládot. Pál apostollal együtt valljuk: „Mert ahogyan a test egy, bár sok tagja van, de a test valamennyi tagja, noha sokan vannak, mégis egy test... és mindnyájan egy Lélekkel ittattunk meg.” (1Kor 12,12–13)

Ami az említett rovatval kapcsolatban mégis aggasztónak tűnik, az nem más, mint az utóbbi időben megjelent több, érzelmektől, indulatoktól, sértődésektől, sőt bántó személyeskedésektől sem mentes olvasói levél. Jól érzékelhetően néhány, a kampányláz gerjesztette, csontig rágott, örökzöld lama lett be-

dobva, többek között az egyházak, egyházi személyiségek nyilvános politikai szerepvállalása vagy a nemzeti zászló templomi használatának mesterségesen gerjesztett problémája.

Cui prodest? Kinek használ? – hát, gondolom, azt sejteni lehet, hogy nekünk semmiképpen sem. Legalábbis nem így, nem ebben a formában.

Ami az első kérdéskört illeti, mármint a nyilvános, politikai, közéleti szerepvállalás kérdését, ebben egyháziak, egyházon kívüliek véleménye igencsak megoszlik. Vannak, akik az egyházak politizálása, közéleti szerepvállalása ellen folytatnak militáns küzdelmet, mások egy „minden lében kanál” egyházat vindikálnak. Nagyjából már egyetértés van abban, hála Istennek, hogy a közügyek, így a politika is attól *köz-ügyek*, hogy ránk, mindnyájunkra tartozó, bennünket érintő ügyekről, dolgokról szöveg.

Az egyháznak, egyházi személyeknek, lelképásztoroknak joguk, sőt adott esetben erkölcsi kötelességük a közjó érdekében véleményt nyilvánítani, aktív módon hozzájárulni a közügyek előmozdításához. Ha a politikát úgy értelmezzük, hogy ez a „közjó szolgálata a közéletben” – márpedig a keserű történelmi tapasztalatok ellenére miért is ne tehetnének –, akkor kimondhatjuk, hogy a Krisztus iránti hűség és engedelmség kritériuma alatt az egyház, az egyházat képviselő személyek úgynevezett politizálása egyben a hívők közéletben való aktív részvételét jelenti.

Cui prodest?

ÉGTÁJOLÓ

Abban mégis élesen megoszlanak a vélemények, hogy ezt miként, milyen mértékben, milyen formában tegye az egyház.

A politikum oldaláról vannak, akik kimondottan „jóindulatú feltételezők” óvják az egyházakat és a jó keresztényeket, nehogy a pártpolitikai kampányok mocsarába süllyedjenek, vagy beleszóljanak bármilyen, napirenden lévő politikai kérdésbe. Szerintük az egyházak maradjanak meg a nekik kijelölt szakraális szféra területén. Lehetőleg maradjanak némák, csendesek, semlegesek.

Van azonban egy másik veszélyes kísérlet is arra, hogy jól felfogott érdekek mentén eszközként próbálják felhasználni a vallást, a vallásos intézményeket. Ez esetben is egyfajta szerepleosztás történik, egy meghatározott mozgástér-kijelölés, amellyel kapcsolatban világosan kijelenthetjük, hogy a pártszimpátia nem esik egybe a hittel, a véleménynyilvánítás szabadsága pedig szent és elidegeníthetetlen joga mindenkinek. Látni kell azonban azt is, hogy nincsen egyetlen olyan szegmense társadalmunknak, melynek ne lenne valamilyen értelemben köze a politikához. Az persze rajtunk áll vagy

bukik, hogy engedjük-e magunkat ilyen-olyan, nekünk szánt szerepekbe belekényszeríteni, engedünk-e az idomításnak, vagy maradéktalanul próbálunk eleget tenni a Krisztustól kapott küldetésnek, és megállunk a tőle kapott szabadságban.

Ami a nemzeti zászló templomi használatának kérdését illeti, hadd reflektáljak a kérdésre sajátosan erdélyi szemzőgből. Amíg Magyarországon a nemzetiszínű zászló köztereken, középületeken való megjelenése természetes dolog, mivel ez a magyar államiság jelképe, Erdélyben egészen más a helyzet. A magyar zászló bármilyen nyilvános használata sok évtizeden keresztül főbenjáró bűn volt, áruslás, irredentizmus. Egy-egy kokárda kitűzéséért kemény éveket töltöttek szerencsétlen emberek a szamosújvári, peripravai és más fegyintézetek átnevelő tanfolyamain.

A nemzetiszínű lobogó ma Erdélyben nem kizárólag a magyar államiság jelképe, hanem az egész nemzet együtvé tartozásának a kifejezése. A címeres zászló pedig még inkább kifejezi a közös nemzeti, kulturális és keresztény önazonosságunkat.

A nemzeti zászló nem tartozik a szó szoros értelmében vett liturgikus térhez, nem „szakraális tárgy”, számunkra mégis szent. Erdélyi Evangélikus Egyházunkban egyelőre nincsen semmiféle szabály, előírás a zászló templomi használatát illetően. Ezt az adott közösségek lelképásztoraira, presbitériumaira bízunk. Minden törvény, szabály, előírás nélkül, évti-

zedeken keresztül tudtuk a zászló helyét, és remélem, tudni fogjuk a jövőben is. Egyelőre nem tudhatjuk ki nemzeti zászlónkat a templom külső falára, sem intézményeink, épületeink homlokzatára. Bevittük tehát a templomba, a díszterembe, belső szobáinkba, ne sértsen senkit.

A templomban méltó és megfelelő helyre állított zászló pedig sehol sem lett az imádat tárgya az élő Isten helyett. Nem tudja elhomályosítani Isten dicsőségét.

Miért lehet, kell mégis tisztességes helyet találni a templom hajójában a nemzeti zászlónak? Nemcsak azért, mert keresztény jelképeket és jelentést hordoz szimbolikájában, hanem azért is, hogy minden alkalommal emlékeztessen: nemzetünket, hazánkat imádságban vigyük Isten elé, és ajánljuk kegyelmébe.

Nemzeti zászlónk nem uralmi jelkép. Volt idő, amikor rejtegetni kellett, fél sem merült a „kitenni vagy nem tenni” kérdése. Ma is vannak, akik kitesszik, mások elteszik a zászlót.

A zászló helye azonban, s mindaz a jelentés, amelyet ez a jelkép hordoz, legelsősorban mélyen a szívünkben kell, hogy legyen. Mert ha ott hiányzik, akkor az egész nem más, mint pusztá díszlet, üres színjáték, képmutatás, ostoba vitatkozás mások (kár)örömére.

Adorjáni Dezső Zoltán püspök Erdélyi Egyházkerület

Melanchthonra emlékeztek Némethonban

▶ A Németországi Protestáns Egyház (EKD) április 19-én a wittenbergi vártemplomban rendezett ünnepségen emlékezett meg a négyszázötven éve elhunyt reformátorról, *Philipp Melanchthonról* (1497–1560). A televíziós társaságok által közvetített alkalmon a testvéregyházak képviselői mellett magas rangú állami és politikai vezetők is részt vettek, közöttük *Angela Merkel szövetségi kancellár és Wolfgang Böhmer, Szász-Anhalt tartomány miniszterelnöke. Az EKD tanácsának jelenlegi elnöke, Nikolaus Schneider beszédében Melanchthon „aktuális jelentőségét” emelte ki, különös tekintettel az egyházak együttműködésének szükségességére.*

Angela Merkel érkezése nem volt zökkenőmentes, hiszen a vulkánkitörés miatt kialakult szmog az ő hivatalos kötelezettségeinek teljesítését is nehezítette az elmúlt időszakban. Merkel asszony azonban méltató beszédében hangsúlyozta, hogy egy ilyen eseményről, amikor a németek nagy tanítómesterét ünneplik, maga a kancellár semmiképpen nem hiányozhat.

„Képzést mindenki számára”: így foglalhatnánk össze Melanchthon üzenetét a ma embere számára – mondta Merkel, és a történelem egyik legnagyobb képzési reformerének nevezte a teológus reformátort. A Brettenből származó professzor Merkel szerint még a kegyességet is a képzésnek rendelte alá, de ez alaposan megkérdőjelezhető, hiszen Melanchthontól számos imádság maradt fenn, így tudjuk, hogy meglehetősen spirituális ember volt. A képzés is mindig a hit szolgálatában állt nála, hiszen véleménye szerint csak képzett ember lehet igazán vallásos. A kancellár asszony szerint a Melanchthon által is hangsúlyozott

képzés fontos a gazdaság és a demokrácia számára is.

Beszéde után az EKD tanácsának elnöke, Nikolaus Schneider szólt a zseniális wittenbergi párosról: a harcos *Lutherről* és a diplomata Melanchthonról, méltatva ez utóbbi ökumenikus szünetét: „A hídépítők protestáns kontextusban nem mindig részesülnek kellő megbecsülésben” – hívta fel a figyelmet Schneider, és megállapította: a politika felelőssége, hogy nem megfelelő rendszerek épültek ki az oktatás területén. Véleménye szerint fejleszteni kellene a kisgyermekeket nevelő-oktató intézményeket, erőfeszítéseket kellene tenni a felekezeti vallásoktatás érdekében, valamint át kellene hidalni az elitképzés és az általános képzés közötti szakadékot.

A szász-anhalti miniszterelnök, Wolfgang Böhmer (CDU) is megemlékezett a reformátorról és az emberek képzése iránti szenvedélyes elkötelezettségéről. Vissza a forrásokhoz – hangsúlyozta Melanchthon és persze Böhmer is. Mint mondta, a Luther-városok különleges helyet foglalnak el az UNESCO világörökségi listáján, és több pénzt fognak kapni a turizmus fejlesztésére. A miniszterelnök azonban szégyenletesnek nevezte, hogy így a hit szinte háttérbe szorul. Wittenbergben a lakosság tizenöt százaléka tagja valamely egyháznak, ezen változtatni kell.

Robert Zollitsch római katolikus érseket a regensburgi püspök, *Gerhard Ludwig Müller* helyettesítette az ünnepségen. Üdvözlő szavaiban hangsúlyozta, hogy Melanchthon mennyire nem akarta az egyházszakadást, és hogy – Müller szerint – a reformátor a keresztség és az úrvacsora mellett a gyónást és a papszentelést is a szentségek közé sorolta. A katolikus püspök végül megragadta az alkalmat, hogy mindenkit hívogasson a májusban rendezendő müncheni ökumenikus egyházi napokra.

▶ Forrás: *evangelisch.de, evangelikus.hu*

A keresztény egyházak válságáról írják a német lapok

A gyermekek testi fenyegetésével és anyagi visszaéléssel vádolt *Walter Mixa* augsburgi püspök lemondásának felajánlása kapcsán a katolikus egyház súlyos válságáról írt múlt pénteki vezércikkében a *Die Welt* című konzervatív napilap. A liberális *Der Tagesspiegel* ugyanakkor úgy értékelte, hogy a katolikus mellett az evangélikus egyházat is válság sújtja, a lap megfogalmazása szerint Németországban a kereszténység erkölcsileg defenzívába került.

Käufmann *Mixaig* című szerkesztőségi cikkében a *Der Tagesspiegel* emlékeztetett arra, hogy a közelmúltban ittas vezetés miatt lemondani kényszerült *Margot Käufmann* hannoveri püspök, a német evangélikus egyház vezetője. Mind a Käufmann-, mind a Mixa-ügy súlyos megrázkódást okozott egyházaikban – írta a lap.

Az újság szerint a két püspök sorsa egyformán bizonyította: az ilyen „exponált” hivatalokban az elkövetett hibák nem maradhatnak következmények nélkül. „Még bánás és vezeklés a példamutatás helyett” – mutatótt rá a *Der Tagesspiegel*, amely szerint mindez megerősíti, hogy a ke-

reszténység Németországban defenzívába került.

Egyelőre még túl korai felbecsülni, hogy milyen mély is ez a válság – írta a lap. Emlékeztetett ugyanakkor arra, hogy egyre több hívó fordít háttérbe az egyháznak, a katolikusnak több, az evangélikusnak kevesebb. Egyidejűleg meghiúsult az a *XVI. Benedek* pápához fűzött remény, hogy a katolikus egyházfő képes megfékezni Európa világiasodásának folyamatát – vélekedett az újság, ismertetve azt a közelmúltban végzett felmérést, amely szerint a németek mindössze egynegyede vallotta azt, hogy számára fontos a vallás.

A mértéktelen alkoholfogyasztást vagy a gyermekek verését az egyház vezető személyiségeinek esetében semmi nem magyarázhatja – hangsúlyozta a lap. A *Der Tagesspiegel* szerint az egyházi intézmények meggyengültek, vezető képviselőik tekintélye pedig csorbát szenvedett. A keresztény tanítás azonban nem károsodott – vélte az újság, utalva arra, hogy a defenzívában is ez adhat reményt.

▶ MTI

Élim kilenc évtizede

Hálaadó istentisztelet Nyíregyházán

▶ Gyönyörű tavaszi, napos időben, virágillatban adhattak hálat a nyíregyháziak április 24-én a városban kilencven éve működő Élim Evangélikus Szeretothonért. Az épületegyüttes új szárnyának múlt év októberi átadása után ezzel a születésnap ünnepséggel újabb mérföldkőhöz érkezett az intézmény.

Az együttlét kezdetén az Élimben lakó gondozottak *Torzsa Tamás* otthonlelkész vezényletével verses, éne-

kes műsorral kedveskedtek a jelen lévő gyülekezetnek. Ezután *dr. Fabiny Tamás* püspök hirdette az igét a 90. zsoltár szavai alapján. Nem lehet emberi kivagyisággal belépni – mondta – egy ilyen, Istennek és embernek szentelt hajlékba. Tudatában kell lennünk annak, hogy nem a püspöki áldás teszi megszenteltté az otthont, hanem a benne dolgozók odaadó, hűséges szolgálata. A püspök hajlékról szóló gondolatait *Benczúr László* kerületi felügyelő, építész szötte tovább.

Bálint Éva volt intézményvezető két élményét idézte föl, illusztrálva, hogy bizony az otthon lakói – szel-

lemi és testi fogyatékkal élő lányok – is képesek észrevenni, ha valamelyik lakótársuk segítségére, vigasztalásra szorul, s hogy mekkora jelentősége van az ilyen egymás felé fordulásnak. Egy-egy esetben szó vagy mozdulat olykor lényegesen gyorsabb gyógyulást hoz a szenvedő vagy elkeseredett lelkében; megható látni Isten valóságos munkálkodását a bent lakó lányok életében.

Egyházunk országos irodájának képviselőjében *dr. Mekis Viktória* irodavezető-helyettes mondott köszöntőt. Az iroda munkatársaiékat mindig szívesen keresik fel az Élimet – árulta el –, és örömmel látják az intézmény derűjét és folyamatos fejlődését.

Végezetül külföldi vendégek köszöntötték az ünnepet és az ünneplő egybegyűlteket: *dr. Veronika Sowa*, a magyarországi gyermekek segítő, Lipcsében székelő egyesület (Kinderfreunde Freundeskreis) elnöke és az ötven éve *Szukitch András* által alapított, a München melletti Hohenkirchen községben működő támogató közösség képviselője.

Az alkalom végén *Bogár Ágnes* intézményvezető fejezte ki köszönetét, és invitálta szeretetvendégségre az ünneplőket.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON

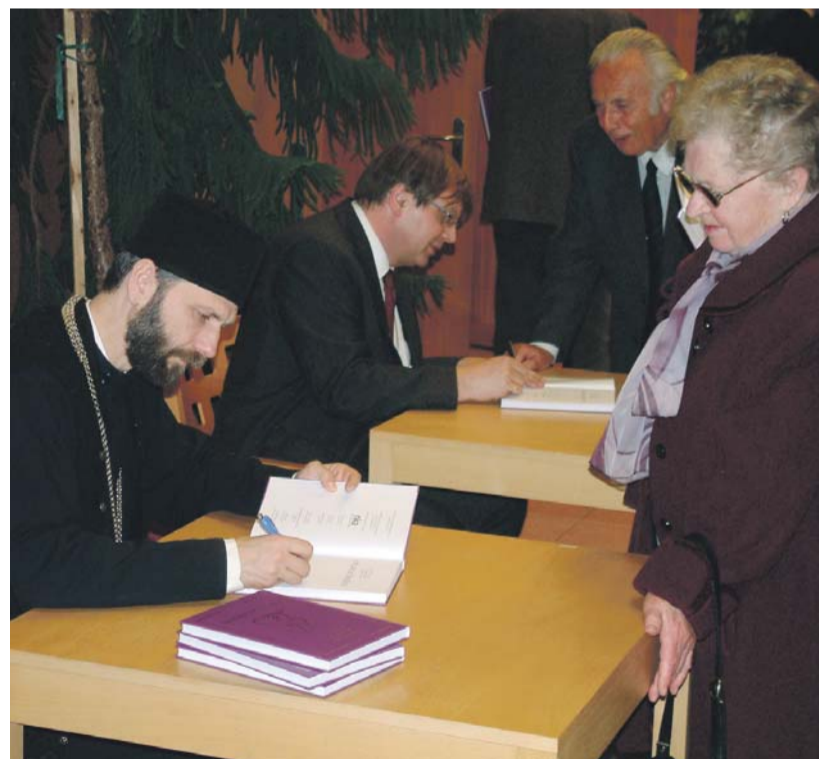

Püspökök dedikáltak

A nyíregyházi Szent Atanáz Görög Katolikus Hittudományi Főiskolán mutatták be *A példázat erejével* című könyvet április 23-án este. Az Éghajlat Kiadó gondozásában készült kötetet *dr. Csermely Tibor* nyugalmazott főiskolai tanár méltatta, majd a kiadvány szerzői – *Kocsis Péter Fülöp* görög katolikus, *dr. Fabiny Tamás* evangélikus és *dr. Székely János* római katolikus püspök – egy-egy kérdésre válaszoltak. (Az utóbbi – nem lévén jelen a bemutatón – írásban küldte el válaszáát.)

Az egyórás beszélgetést a nyíregyházi evangélikus kórus énekes szolgálata, illetve a dedikálás keretezte. Az első, március 28-i budavári bemutatóhoz hasonlóan Nyíregyházán is többtucatnyian álltak sorba, hogy személyesen kérjék a püspökök kezéjét a helyszínen megvásárolt kötetekbe.

■ HORVÁTH-HEGYI ÁRON felvétele

Tiltakozás a Katolikus Rádió neoliberális elhallgattatása ellen

Januártól nem szólhat a Katolikus Rádió. Akkortól ugyanis már nem sugároz középhullámon, a budapesti 92,9-es egyetlen szabad FM-sávot pedig a fővárosi frekvenciával már rendelkező Klubrádióknak ítélte az ORTT. Annak az adónak, amelynek állandó műsorkészítője az SZDSZ volt elnöke, *Kuncze Gábor*, de előfordult műsorvezetőként *Gyurcsány Ferenc* is.

A legnagyobb hazai lelki közösségnek, a magyarországi katolikusok társadalmának tehát le kell mondania a hat éve megszokott magas színvonalú közműsor-szolgáltatásról.

Történik ez akkor, amikor az ország gazdasági és erkölcsi romlásba ta-

szító MSZP–SZDSZ-koalíció politikájára nem mondott a magyar választók döntő többsége, és a Fidesz–KDNP pártszövetség kezébe adta a nemzeti ügyeinek intézését.

Az Országos Rádió- és Televíziótestület döntése mögött nagy valószínűséggel a már nem is létező SZDSZ és a választásokon leváltott MSZP áll. *Ladvánszky György*, *Gyuricza Péter* és *Timár János* akkor határozott 8:12 arányban, amikor a KDNP delegálta – akadályoztatása miatt – nem vehetett részt a testület munkájában.

A Civil Összefogás Fórum, a Százak Tanácsa és a Keresztény Értelmiségi Szövetsége tiltakozik az egyértelműen közösséggel ellenséges politikai

döntés ellen, és annak azonnali visszavonását követeli az ORTT-től.

A CÖF, a Százak Tanácsa és a KÉSZ minden – a civil társadalom érdekvédelmi körébe tartozó – alkotmányos eszközzel fellép a neoliberális pártokrácia további, a változást akadályozó intézkedései ellen, és felszólítja a szocialista-szabad demokrata politikusokat: végérvényesen vegyék tudomásul, hogy a magyar nép leváltotta őket.

Budapest, 2010. április 22.

■ DR. CSIZMADIA LÁSZLÓ
CÖF-alapító, szóvivő
DR. SZIJÁRTÓ ISTVÁN
Százak Tanácsa, főtktár
DR. OSZTIE ZOLTÁN
KÉSZ-elnök

Evangelikus „csúcscsarnok”

► Folytatás az 1. oldalról

Április 26-án tehát Magyarország második legnagyobb fedett pályás atlétikai csarnokát avatták fel Bonyhádon. A vendégeket hálaadó istentisztelet köszöntötte. Ézs 40,28–31 alapján tartott igehirdetésében Gáncs Péter püspök utalt arra is, hogy a feltámadás hírére *futva* vitték az evangélisták, vagyis a fizikai erőnlétre szükség volt (és van) a jó hír közvetítéséhez... Képletesen úgy fogalmazott, hogy Ónodi Szabolcs gimnáziumigazgató is prófétaként futott, de nem egyedül, és – miként az ország – Jubilate vasárnapja után egy nappal csapatával együtt a céljegyenesbe érkezett.

A Magyar Olimpiai Bizottságban (MOB) is tagságot viselő Ónodi Szabolcs iskolaigazgató elmondta: annyira utópisztikusnak tűnt az ötlet, hogy pár hónap alatt létrehozzanak egy ekkora sportcsarnokot, hogy igazából senkinek sem jutott eszébe ellenezni. „Egyetlen rosszindulatú akadályozóval, fontoskodó bürokratával, de még sajnálkozó vállveregetővel sem találkoztunk, aki keresztbe feküdt volna. Talán azért, mert többségük biztos volt benne, hogy a gondolat nem életszerű, elvetél az majd magától. Ellenben annál több önkéntes segítővel, előrevívő munkás kézzel és higgadt, a megoldás felé vezető ötlettel előrehozakodó szövetségest találunk, akik szárnyat adtak valamennyiünknek, akik kezdettől hitünk a megvalósításban” – mondta. És míg az igazgató egyik szeme sír, hogy a cipőgyártás megszűntével családok anyagi biztonsága ingott meg, addig a másik szeme nevet, hiszen megmenthették a csarnokot az enyészettől, a jövő nemzedéke szá-

mára. Mint fogalmazott: „A csarnok elkészülte a bizonyíték arra, hogy nagy hitben nem maradunk magunkra, hiszen Isten vezette a szándékainkat.”

A Magyarországi Evangelikus Egyház Országos Irodájának munkatársai mellett a magyar sportélet jeles képviselői is jelen voltak az ava-

A SZERZŐ FELVÉTELE

tási ünnepségen, amelyen *Potápi Árpád János*, Bonyhád város ismét országgyűlési képviselővé választott polgármestere a megfontolt, folyamatosan előrevívő lépésekről beszélt, melyekhez a siker kulcsa – meggyőződése szerint – a keresztény hit megőrzése volt.

Prof. Istvánfi Csaba, a Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesületének elnöke köszöntőjében elmondta, hogy a magyar oktatási rendszerben még legalább hatszáz tornaterem hiányzik, és nem is mindenhol tartják fontosnak ennek megteremtését. *Szlatényi György*, a Magyar Diáksporttanács titkára utalt arra, hogy a bonyhádi gimnázium diákjai több sportágban is kiemelkedően teljesítenek, *dr. Szabó Tamás*, a MOB alelnöke pedig a sport és a szellem egységére hívta fel a figyelmet. *Gyulai Miklós*, a Magyar Atlétikai Szövetség elnöke úgy fogalmazott, hogy már a létrejötte is egyfajta világrekord ennek az atlétikai csarnoknak,

amely az egyetemes magyar sportot is szolgálja fogja.

Molnár Zoltán, a MOB főtitkára elmondta, hogy amikor megérkezett a bonyhádi gimnáziumba, úgy érezte, egy másik bolygóra lépett. A magyar olimpiai mozgalom nevében is köszönetét fejezte ki ezért a csodáért, és felhívta a fiatalok figyelmét arra, hogy használják ki a csarnok adta lehetőségeket, majd a Magyar Olimpiai Bizottság nevében – *Schulek Ágostonnal*, a Magyar Atlétikai Szövetség elnökével – *Hajós Alfréd* olimpiai érmének másolatát adta át elismerésként Gáncs Péter püspöknek, Potápi Árpád János polgármesternek és Ónodi Szabolcsnak. A csarnok kialakításáért leg-többet fáradozóknak

Krähling Dániel nyugalmazott evangelikus esperes, a gimnázium igazgatótanácsának elnöke mondott köszönetet és adott át oklevelet.

A diákok énekkel, táncsal színesítették a délutáni programot, végül késő estebe nyúló sportversenyekkel vették birtokba – rendeltetésének megfelelően – Magyarország legnagyobb evangelikus sportlétesítményét, amelyben a jövőben három szakdedző irányítja majd a magas színvonalú szakmai munkát, és orvosi stáb követi nyomon a fiatalok aktivitását. Már arra is készült terv, hogy a száznolcvan tanítási napon túl miként lehet kihasználta tenni az épületet. Mindehhez háttérrel nyújt a gimnázium háromszáz férőhelyes modern kollégiuma. Május 15-én pedig – várhatóan közel ezer résztvevővel – ebben a csarnokban rendezik meg a Déli Egyházkerület missziós napját „*Biztos, védett kikötő*” címmel.

■ MÁTÉ RÉKA

A visszazszerzett vasárnap öröme

Parókiaszentelés Pestújhelyen

► Ünnepre gyűltek össze a pestújhelyi-újpalotai evangelikusok április 25-én. *Gáncs Péter*, a Déli Egyházkerület püspöke ezen a napon szentelte fel a gyülekezet újonnan felépült parókiáját és közösségi helyiségét. Jubilate vasárnapján örömmel adott hálaát a közösség apraja-nagyja azért, hogy a régi, rossz állagú, egyszobás lelkészlak helyén ma már korszerű, tágas, új gyülekezeti épület áll.

akkor fogunk tudni igazán örülni, ha visszazszerzük az elveszített vasárnapot” – fogalmazott az igehirdető. „Annak igazi töltése-tartalma pedig ott van, ahol most vagyunk az egyházi esztendőben: húsvét és pünkösd ölelésében. A föltámadott Jézus Krisztus fényében és a Lélek tüzeinek ragyogásában. Örülünk hát, mert van miért, van minek, van kinek!”

A SZERZŐ FELVÉTELE

Az istentiszteleti hirdetés során – melyet a gyülekezeti énekkar zenei szolgálata keretezett – Szabó B. András név szerint is köszöntötte a megjelent vendégeket, és megköszönte mindazok segítségét, akiknek áldozatos munkája nélkül nem készülhetett volna el az épület.

A Déli Egyházkerület nevében *Radosné Lengyel Anna* kerületi felügyelő, a főváros XV. kerületének önkormányzata nevében pedig *Hajdu László* polgármester mondott köszönetet. Ezek után vitettét képes beszámolót tekinthettek meg az egybegyűltek az építkezés folyamatáról.

Az istentisztelet a vadonatúj – többek között napkollektorokkal is

felszerelt – parókia bejárata előtt folytatódott, ahol a felszentelést és a kulcsátadást követően a jelenlévők kívül-belül megcsodálhatták az épületet. Az ünnepi együttlét terített asztalok mellett, immár kötetlen formában, agapéval zárult.

■ SMIDÉLUSZ ANDRÁS

Rólad van szó!

Konferencia az emberről, a hitről, az erkölcsről

► Mitől keresztény a keresztény pedagógia? Van-e különbség vallásoktatás és hitoktatás között? Milyen helyzetben van a mai magyar hitoktatás és erkölcsi nevelés? Mi az az emberismeret? Hogyan lehetne integrálni az iskolák pedagógiai programjába? Kizárja-e egymást az emberismeret és a hittan, vagy éppen fordítva: kölcsönösen javára lehetnek egymásnak? Az *Embertan, erkölcsstan, vallásstan, hittan a nagyvilágban és hazánkban* címmel a Magyar Pax Romana közösség által április 8. és 10. között Veszprémben tartott konferencián fogalmazódtak meg ezek a kérdések.

hatna a megkeresztelt gyermekekkel. Nem választani kellene tehát a kettő közül, hogy melyiket tanulja a diák, hanem a vallásoktatásra épülhetne a katekézis.

Az előadásokat követő kerekasztal-beszélgetések ezeket a témákat járták körül. Többször elhangzott, hogy az ismeretek átadása, bár szükséges, de nem elégséges ahhoz, hogy egy gyermek hitét gyakorló kereszténnyé növekedjen. Elhangzott az is, hogy válaszokat akarunk adni a gyermekeknek, miközben ők nem is kérdezték minket. Megfogalmazódott, hogy mennyire eredménytelen volt a hitoktatásban végzett munkánk; hogy ma sokkal nehezebb gyermekekkel foglalkozni, őket tanítványtá tenni. Megfogalmazódott, hogy sok külső körülmény is ártott a hitoktatás ügyének. Tudunk-e új perspektívát nyitni, új lehetőséget felmutatni?

A konferencia szervezője és házigazdája *Kamarás István* vallásszociológus volt, akinek munkája révén alakult meg pár évvel ezelőtt a veszprémi Pannon Egyetem Antropológia és Etika Tanszéke.

A bevezető előadást *Pálhegyi Ferenc* pszichológus tartotta, aki a keresztény pedagógia lényegét a Krisztus-központúságban ragadta meg. Hangsúlyozta, hogy minden pedagógia kiindulópontja az, hogyan tekint az emberre, milyen emberképe van. Ettől függ ugyanis a nevelői tevékenység. A keresztény pedagógia az embert Isten eltorzult képének látja, akinek nemcsak azokat a kérdéseket kell megválaszolni, hogy honnan jött, és hogyan jött létre, hanem azt is, hogy mi végre teremtettet. Nevelői tevékenysége ezért az értékteremtésben határoz-

FOTO: ZSIRÓK ANDRÁS

Kamarás István

ható meg. A keresztény pedagógus pásztor, aki őrzi, táplálja és vezeti a rábízottakat. Őrzi a veszélytől, a rossztól, a hamistól, a negatívumoktól, táplálja Isten igéjével, Jézus Krisztus evangéliumával, az értékkel, és bevezeti őket a keresztény életformába, a Krisztus-követés életformájába. Utalt Jézus és Péter feltámadás utáni beszélgetésére (Jn 21), és rámutatott: Jézus nem azt kérdezi Pétertől, hogy szereti-e a bárányokat, hanem azt, hogy szereti-e őt. S ha igen, akkor ez a szolgálata: legeltetni az ő juhait.

Ez a mondanivaló összecsengett *Thorday Attila* főiskolai tanár előadásával. A szegeди Gál Ferenc Hittudományi Főiskola rektorhelyettese a vallásoktatás és a hittan, a katekézis közötti különbségről beszélt. Úgy fogalmazott, hogy a vallásoktatás ismereteket ad az egyházakról, a vallásokról, a Bibliáról és történetéről, de a katekézis életformát munkál a gyermekekben, bevezeti őket a keresztény életbe. A vallásoktatás minden gyermek számára nélkülözhetetlen és fontos, minden gyermeknek részt kellene vennie benne. A katekézis pedig a vallásoktatás nyújtotta ismereteket felhasználva gyülekezeti környezetben foglalkoz-

A tantárgy keretében a tanulók az emberrel foglalkoznak. Nem ismereteket sajátítanak el, hanem megfogalmazzák saját véleményüket különböző emberi magatartásokról, elgondolkodnak az egyes közösségekről, átélnek emberi helyzeteket, érzéseket, így jobban megismerik önmagukat, lelki, testi és szellemi szükségleteiket, kapcsolataik mozgatórugóit, megtanulnak kommunikálni. Képességek fejlődnek ki bennük, alakul erkölcsi értékítéletük. Felteszik azokat a kérdéseket, amelyekre azután már a jól képzett katekétá adhatja meg a választ.

A tantárgyat tanító pedagógusok, lelkészek meggyőzően számoltak be tapasztalataikról. De akkor miért nem tanítják minden iskolában ezt a tantárgyat? Oly sok mindent megtanulnak és megismernek a gyermekek iskolai éveik alatt – éppen önmaguk, az ember ismerete volna elhanyagolható? Erkölcsi züllöttségbe süllyedt népünknek óriási szüksége volna rá! Még egyházi iskolákban is volna értelme a hittan mellett emberismeretet tanítani! Elmélyültebb, a lényegre jobban megragadó légtörtemenne a tanulóknak és a tanítók között.

***

A konferencia evangelikus képviselőjeként, lelkészként és pedagógusként a két és fél napos tanácskozás alatt megfogalmazódott bennem a gondolat: mennyi nehézséggel küzd egyházunk is a hitoktatás terén! A lelkészek hiányos pedagógiai ismereteitől kezdve a lehetetlen körülmények között való hitoktatáson át a „ki-konfirmáló” fiatalokra is tekintve egészen addig, hogy alig marad meg valaki iskolai végeztével a gyülekezet közösségében, főleg nem a gyülekezet aktív tagjaként. Nem kellene tennünk valamit? Nem kellene keresnünk a megújulás lehetőségeit? Nem kellene továbbképzéseket tartani lelkész-hitoktatóknak egyházkerületenként? Nem volna szüksége egyházunknak képzett emberismeret-tanárokra, akár lelkész-tanárokra? Nem kellene nekünk is átgondolni az emberismeret nyújtotta lehetőségeket? Számomra nem kétséges: Urunk biztonnal áldását adná rá!

■ ISÓ DOROTTYA

„Egy hibája a vallásos meggyőződése”

Száz éve született Bretz Gyula építész

▶ A címben idézett mondat az 1910. január 24-én született okleveles építésmérnök káderlapján szerepelt az ötvenes években, amikor is többféle magas beosztása ellenére nemhogy a pártba nem lépett be, de harmincéves korától 1983-ban bekövetkezett haláláig a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet presbitere volt. Rá emlékeztek április 22-én a fővárosi Aranytíz Helytörténeti Klubban.

Az ifjú Bretz Gyula a Műegyetem építészkarán kitüntetéssel diplomázott, így elnyerte a Klebelsberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter

A Bretz családban generációk óta öröklődik az a kreativitással párosuló kezűgyesség és a hivatás iránti elkötelezettség, amellyel a maguk szakterületén nemcsak itthon, de külföldön is számos elismerést vívtak már ki a familia férfitagjai. Hiszen a most ünnepelt építész nagyapja falusi kovácsmesterként olyan fémkazettát készített, amelyért az 1900-as párizsi világiállításán ezüstérmét kapott. Az építőmester édesapja nemcsak remek szakember volt, hanem kiválóan rajzolt; fia tőle tanulgatta el az alapokat.

által alapított Római Magyar Akadémia három hónapos ösztöndíját. Itt ismerkedett meg és kötött barátságot többek között Jeges Ernő festőművésszel és Ispánky József szobrászsal. Az utóbbival együtt alakították ki a veszprémi vár északi bástyáján –

Szent István király és Gizella királyné szobrával, illetve az építészeti rendezéssel – a várterület lezárását.

A pályakezdő építész első munkahelye dr. Möller Károly híres tervezőirodája volt. A háború ideje alatt három évig az orosz fronton hídfelújításokat tervezett és kivitelezett. És közben folyamatosan festett. Ma már a Hadtörténeti Múzeumban

kutatható az a több tucat akvarell, amelyet az orosz vidékeket járva készített; érdekes megfigyelni, hogyan fagyott rá némelyikre a nagy hideg miatt azonnal és jégvirágszerűen a vi- zes festék.

1945 után különböző állami tervező vállalatoknál nagyipari létesítményeket – például cementgyárakat – tervezett. Nyugdíjba vonulásáig az

Bretz Gyula akvarellje (Voroncovo, Oroszország, 1942)

Építésügyi Minisztérium Műszaki Fejlesztési Osztályán dolgozott, miközben 1957-től hat évig az Építőanyag-ipari Központi Kutatóintézet igazgatója volt.

Számos könyv és tankönyv szerzőjeként vagy társszerzőjeként is jegyzik a nevét. Építészgenerációk nőttek fel azokon az építőanyagokról írt tankönyveken, amelyek az ő egyetemi előadásai alapján készültek.

Élete során mindig fontos volt számára az evangélikus egyházban végzett szolgálat. A második világháború okozta súlyos károkat a Bécsi kapu téri vagy az óbudai evangélikus, de még a lepszényi református templom esetében is az ő tervei alapján javították. Ismeretes, hogy a budahegyvidéki gyülekezet 1949-től ötven évig egy XII. kerületi villaépületben talált otthonra – a Tartsay Vilmos utcai ingatlant szintén Bretz Gyula útmutatásai alapján alakították át egyházi célokra.

Az építész beírta a nevét az evangélikus szociális intézmények történetébe is: Húvösvölgyben a Sarepta Ördögárok utcai épületének, Piliscsában a Béthel egykori nővérszállásának kialakítása fűződik hozzá.

■ BODAZS

Örök képek, veszendő életek

Beszélgetés Mohi Sándor operatőr-filmrendezővel

▶ Tavaszillatú délelőtt. Sietek a téren át, odapillantok az 1956-os forradalmárok emlékművére: szinte fuldoklik a hatalmas üvegpaloták között. A könyvesboltban találkozunk, mert otthon éppen szobafestés van. A benti csöndben a gyönyörű albumokat lapozza. Mohi Sándor a legszerényebb filmes ember. Mondhatni, a munkájába temetkezik. Esztendő eltelik, mire véletlenül látni lehet. Pedig jelen van a hétköznapokban is. Igazi élete mégiscsak a képkészítés, a rendezés – immár harminckét éve. 2002-ben munkásságáért Balázs Béla-díjjal tüntették ki. Az elmúlt évtizedekről, örömeiről, bánatokról és jövővel kapcsolatos terveiről kérdezem.

– Hálát adok a sorsnak, hogy azt csinálhatom, amiről középiskolás korom óta álmodtam: operatőr lehetek – kezdi a beszélgetést. – A rendezés később jött el, 1998-ban, amikor gyártásvezetőnk, Szederkényi Miklós biztatott, hogy a moldvai archaikus népi imádságokat dolgozzam fel. Meg kell említenem szakértőnket, dr. Tanczos Vilmost, aki a kolozsvári egyetemen néprajzot tanít. Azokhoz az idős „adatközlőkhöz” vitt el, akik még tudták és szájról szájra adták tovább a 12–13. századi gyönyörű imaszövegeket.

– Miként alakult filmes pályája?

– Ez volt az első film, amit rendezőként készíthettem el. Azóta több munkát is befejeztem a Dunatáj Alapítványnál. Voltunk az alsíki cigányoknál, Erdély és Moldova határában, ahol szintén identitásválságban élő emberek élnek Kostelek környékén. Több filmben is voltam operatőr. Mind a kétféle munkának megvan a maga szépsége.

– Ki látja jobban az embereket?

– Nagy szerencse, hogy Tanczos

tanár úrral többször filmeztem. Óriási dolog, hogy a saját kutatásait engedte dokumentálni és filmre vinni. Ez adja a munkák súlyát, a tudás, a tapasztalat, amit ő szerzett. A képkészítés mindig egyfajta primer öröm: sikerült „megfogni”, „nem szaladt el”. A világitás, a képek hangulata már akkor kell, hogy dolgozzon az emberben, amikor megismeri a témát. A rendezés az egész leforgatott anyag megtanulása, filmmé való szerkesztése és összesűritése. Az ember rengeteg részt kihagy, viszont a legfontosabbakat értelmezve próbálja összefűzni.

– Hogyan születnek a filmjei? Keresni kell a megörökítendő, vagy „rátalál” Önre, amit érdemes filmre venni?

– Az evangélikus diakonisszákhoz és a bakonybéli bencésekhez is gyártásvezetőnk tanácsára mentem el. Egy évig kamera nélkül, háromig géppel jártunk Szent Gellért falujába. Fantasztikus élmény volt. Igazán jó filmet az ember akkor tud készíteni, ha nemcsak benyomásokat szerez, de meg is ismeri a környezetet, a szereplőket...

– A diakonisszák merre élnek?

– A Budakeszi úton, egy egyszerű házban. Kicsit fájlalom, hogy nem lett olyan pontos a film, amennyire szerettem volna. Jó, hogy hosszasan ismerkedtünk, de ezt kamerával együtt kell tenni! Ha a filmben szereplő ember leghamvasabb első megnyilatkozásai – a másik felé, felém – nincsenek rögzítve, akkor azok a film számára elszálltak. Nagy dolog, hogy a „késés” ellenére kerültek bele finom szövevű vallomások. Éppen egyikük sorsával kapcsolatban a megbocsátásról – ez döbbenetes! Dokumentálva van az életük, mindennapjaik, a történetük, a tiszta jellemük, a születésnap, a karácsony, az utazás... a hétköznapi kis csodák. Nem kell sajnálni a nyersanyagot, és nem kell sajnálni egyetlen másodpercet sem a végleges, jó munkához.

– Saját életében segített valamelyik film?

– A bakonybéli szerzetesekhez négy évig jártam egy kiváló stábbal. A *Jel a világ számára* – gondolkodásmódjuk, gondolataik megismerése – óriási segítséget nyújtott nekem. Éppen nagy válságban voltam, amikor jött a biztatásuk. Isten nélkül ebben a világban egy lépést se tehetünk.

– Van-e még kedves filmje?

– Az ember minden filmjét szereti valamiért. Az *Ahogy az Isten elrendeli* egy cigány közösségről szól. Erdélyben, Kásonújfaluban élnek. Egy cigány lány, *Dima Olga* – aki máshonnan került oda – élete köré fontuk a történetet. A kritika azt írta, végre egy film, amely nem a különlegességet mutatja, hanem kicsit a kapun belülre is néz. Sikerült felvillanítani azt a fajta gondolkodásmódot, életvitelt, erkölcsöt, amely szerint ők élnek.

– A 2008-as, *Imádság* című filmjének is komoly visszhangja volt. Mennyi ideig készült?

– Hét évig. Rendszeresen látogatunk Kásonaltízben egy idős, elmagyarosodott román, ortodox vallású házaspárt. Két csodálatos ember,

szegényes házban, nagy földterülettel, sok állattal, de a lét határán tengődve. Élték az évszázadon át öröklődött paraszti életformát, amely lassan véget is ér. Az éveken át forgatott film „sűrítvénye” 26 perc 20 másodperc: *Silótyi Pista* bácsi és *Ilus* néni az életüket mutatták meg, kendőzetlenül.

– Nemrégiben volt a filmszemle...

– Ebben az évben a *Szolgabarád* című filmet vetítették. Egy év alatt elkészült, mert *Ferenc Ervin* ferences szerzetes, aki tizenkét évet raboskodott erdélyi börtönökben, nagyon nyílt volt. Most Gyergyószárhegyen él, és a falu plébánosa. Minden szomorkodónak meg kellene néznie, hogy micsoda vidámság, humor és tevékeny vitalitás van benne kilencvenévesen is! Látható a filmben pap-pa szentelésének hetvenötödik és a rendbe való belépésének hatvanadik évfordulója. Szívszorító és gyönyörű-

– Szederkényi Miklós gyártásvezető, Buglya Sándor stúdióvezető, Szalay Péter vágó, aki rengeteg dramaturgiai tanácsot is ad, *Kapcsos Vince* hangmérnök, *Heves László* fővilágosító és mindenekelőtt a szakértő, állandó külső munkatársa az alapítványnak, dr. Tanczos Vilmos tanár úr... Az *Imádság* című filmhez még annyit, hogy nyolc díjat kapott, köztük két nemzetközi nagydíjat is. Ebben nagy része volt a két öregnek, akik az évszázadokon keresztül öröklődő morált, hogy „amíg szusszanni tudsz, dolgozz”, élik és folytatják.

– *Filmes ars poeticát meg tudna fogalmazni?*

– Remélem, a filmjeim elmondják helyettem. Nem lehet másból méríteni, mint az életből. A legsötétebb helyen is élesíteni a kicsi lángot, ami ott van, és mindenkinben ott van! Ezért tartom nagyon fontosnak nemcsak az egyházi emberekben, de a hétköznapi, egyszerű emberekben is ezt megmutatni. Hogyan készülnek ezek a filmek? Valójában nem is tudom. Márk 4,27–30-at idézem: Úgy van az Isten országa, mint amikor az ember magot vet földjébe. Akár alszik, akár virraszt, s éjszaka van vagy nappal, a mag kicsírázik, és szárba szökken, maga sem tudja, hogyan.

– Sokan segítenek.

– Akiknek a leginkább köszönhetem, hogy ezt gyakorolhatom, hogy dolgozhatok, a családom. Akinek nincs gyermeke, az nem tud miből élni, alkotni, mert talán az a legcsodálatosabb, hogy benne lehet mind egyik filmben: az élet, amiért Istennek hálát kell adnom! A feleségem, *Gábi* védőnő, lányom, *Eszter* tizenhét éves, fiam, *Balázs* huszonegy éves. Ők teszik lehetővé, nem múltó szeretetükkel, hogy sok furcsaságom mellett – azzal együtt – dolgozhatok, és elkészíthetem a filmjeimet. Nagy dolog, hogy ők mellettem vannak, és én mellettük lehetek.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

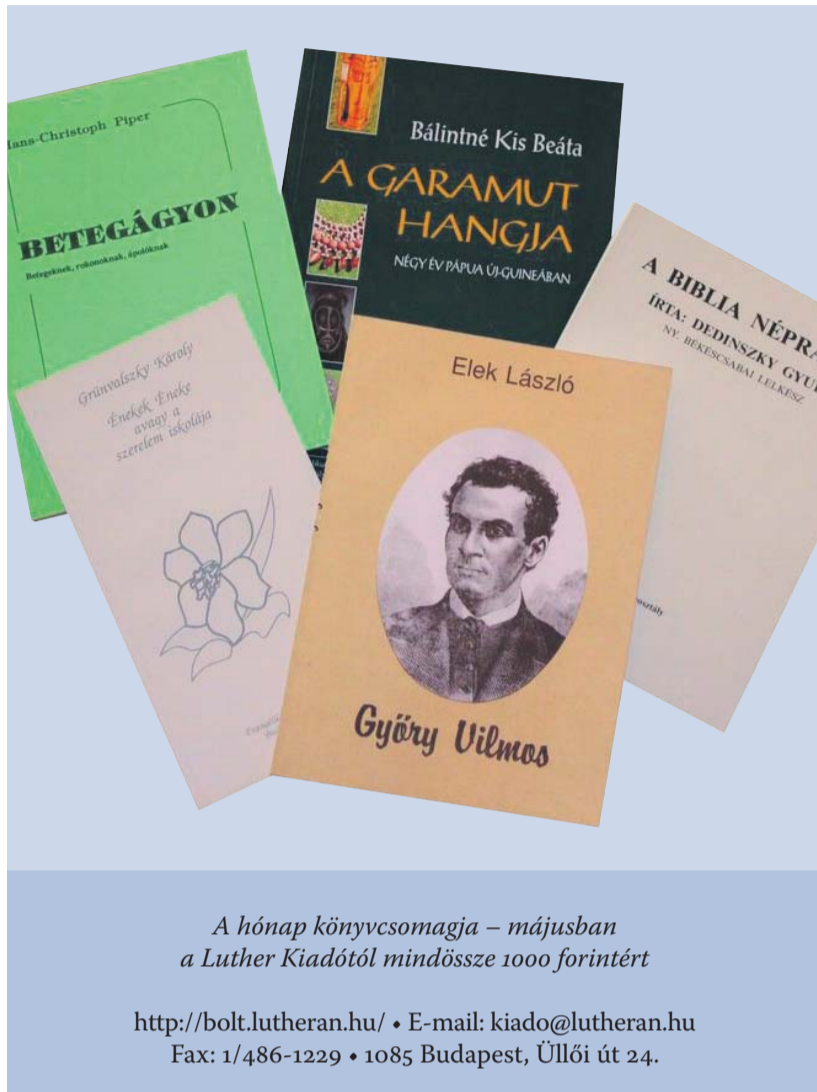
A HÓNAP KÖNYVE(I)

Az értékmentés folytatódik

► Május hónapban folytatódik a Luther Kiadó áprilisban meghirdetett „könyvmentő” akciója. A hónap könyve kedvezményes könyvvásárlási sorozatának keretében. Idén tavasszal sorra kerülnek elő a kiadó raktárkészletéből azok a – jórészt még a korábbi sajtóosztály idejében kiadott – régi könyvek, amelyek tartalmukat tekintve jó eséllyel „pályázhatnak” a mai keresztény elkötelezettségű olvasók érdeklődésére is. A „tavaszi nagytakarítás” értékmentő akciójának jegyében ismét öt könyv került bele a soron következő hónap kedvezményes könyvcsoomagjába. Az áprilisihoz hasonlóan ennek a válogatásnak az összeállításakor is igyekeztek széles palettáról meríteni a kiadó munkatársai, azzal a céllal, hogy a lehetőségekhez mérten minél többféle érdeklődésű olvasó számára kínáljanak értékes olvasnivalót: lelkigondozás, misszió, vallási néprajz, egyház- és irodalomtörténet, valamint írásmagyarázati kommentár szerepel a Luther Kiadó májusi menüjén.

sok tekintetben fájdalmasan ellentmondásos szigetvilág hétköznapijainak érzékletes leírásai, elbeszélései révén. A sorok között lévő humor segít abban, hogy minden visszasság el-

pontba, ezáltal közvetlenebb kapcsolatba hozza egymással a kort és az embert, s hatékonyabb formában irányítja a figyelmet a nagy műveltségű, kultúraformáló lelkész költőre,

A hónap könyvcsoomaga – májusban
a Luther Kiadótól mindössze 1000 forintért

<http://bolt.lutheran.hu/> • E-mail: kiado@lutheran.hu
Fax: 1/486-1229 • 1085 Budapest, Üllői út 24.

Hans-Christoph Piper *Betegágyon* című könyve leginkább azok érdeklődését keltheti fel, akiket foglalkoztat a pasztorálpszichológia, a poimenika és a lelkigondozás szerteágazó témaköre. Az európai hírű pasztorálpszichológus-professzor – alcíme szerint – betegeknek, rokonoknak, ápolóknak íródott kötete a kórházi lelkigondozás területére összpontosítva járja körül azt a kérdést, mit is jelent huzamosabb ideig betegnek lenni lélektani és pasztorális szempontból. Mit él át a páciens, milyen gondolatok, érzések támadnak benne akaratlanul is, mi mindentől tart, amit nem is mindig mer szavakba önteni? Piper professzor pasztorálpszichológiai módszere ahhoz segítheti hozzá a betegek hozzátartozóit, látogatóit, gyógyítóit, ápolóit és lelkigondozóit, hogy jobban képesek legyenek megérteni és átérzeni – a szívükkel is látva – a betegeknek a látszólagosnál jóval összetettebb helyzetét és lelkiállapotát. De maguknak a betegséggel küszködőknek is sokat segíthet ez a kis könyv abban, hogy önmagukat mélyebben megértésük – hittel, bátorsággal és bizakodással elfogadva, hogy a betegség nem pusztán testi ügy: a lélek erői mindenütt jelen vannak. A *Betegágyon* című kötetet a fordítói névadás Bodrog Miklós tolmácsolásában olvashatjuk.

A keresztény misszió rendkívül gazdag és változatos világa iránt érdeklődőknek szól *Bálintné Kis Beáta A garamut hangja – Négy év Pápua Új-Guineában* című úti beszámolója. A szerző és családja 1995–1999 között négy évet töltött a pápuák szigetvilágában, több mint tizenháromezer kilométerre Magyarországtól. A könyvben kalandos úti beszámólót olvashatunk erről a négy évről. Megismerhetjük a szigeten lakó törzsek történetét és 20. század végi hétköznapijait; azt, hogy miként tudott élni közöttük, segíteni életkörülményeik javításában egy keresztény magyar család – a vízgazdálkodási mérnök férj és az angoltanár feleség. A 20. század végi kalandos missziótörténet fordulatai sokszor készítenek nevetésre az olvasót a

lenére megszeressük ezt a távoli országot és lakóit – úgy, ahogy minden viszontagság ellenére a négy évet közöttük töltött magyar család megszerette.

Teológia, vallástörténet, néprajz. Nehezen tudnánk kapásból olyan dolgot, területet vagy jelenséget említeni, amelynek mindhárom tudomány a részét képezi, vagy mindhárom diszciplína szemszögéből megközelíthető. Pedig a megoldás kézenfekvőbb, mint gondolnánk: ez a Biblia. *Dedinszky Gyula* evangélikus lelkész *A Biblia néprajza* című könyvében abból indul ki, hogy a Szentírás lényegi mondanivalója az üdvösségre vonatkozik. Vannak azonban más jellegű közlések is benne. Találhatunk földrajzi, történeti, politikai és néprajzi ismereteket is. Dedinszky Gyula arra vállalkozott, hogy könyvében a Biblia néprajzi aspektusát vegye szemügyre. Fontos és nem megkerülhető ismereteket közöl a szerző, amelyek segítik a Biblia üzenetének mélyebb megértését.

„A mi Győry tiszteletes urunk olyan, mint a jó bor: ha sokáig élvezi az ember, elbódul tőle, s mindenre késznek érzi magát, de aztán gyakran megkívánja.” „Olyan (...), mint az angyal, szárnyakon röpül magasan, mégis tudja, mi van az emberek szívében.” Ilyen szavakkal emlékeztek evangélikus hívek *Győry Vilmosra*, Orosháza neves 19. századi igehirdetőjére és pap költőjére, akit már-már igazi apostolként tiszteltek azon a vidéken. *Elek László* értékes egyház-, hely- és irodalomtörténeti műve, a *Győry Vilmos (1838–1885)* a méltán híressé vált lelkész életrajzát igyekszik minél precízebben felvázolni. Munkájának értékét növeli, hogy egyrészt más, teljességre törekvő monografikus tanulmány nem jelent meg Győry Vilmosról – a legenda *Székcács József* püspök vejeéről –, másrészt a szerző Győry irodalmi műveinek elemzését helyezi a közép-

mint ahogy azt korábbi értékelések jóval szűkebb biográfiai-bibliográfiai merítésükkel tették.

Dr. Muntag Andor néhai ószövetséges professzor szerint *Grünvalszky Károly* alapos teológiai felkészüléssel és bőséges gyülekezeti szolgálat tapasztalatával készítette el *Énekek éneke, avagy a szerelem iskolája* című kommentárját. Az írásból kitűnik, hogy ezeket a magyarázatokat gyülekezeti célokra írta és használta fel, valamint az *Énekek éneke* könyvének sokat vitatott bibliai értelmezése során figyelemre méltó ószövetségi és lutheri keresztény teológiai álláspontot képvisel. Ez a teológia és a gyülekezeti lelkési szolgálat tekintetében is értékes könyv realitás és szép hangvételével, könnyed, olvasmányos stílusával mindenki számára hasznos lehet: a könyv előszavát jegyző Muntag Andor jó szívvel ajánlja hasznos segédanyagként lelkészeknek, bibliaórát vezető gyülekezeti munkatársaknak és természetesen minden bibliaolvasó embernek, aki szeretné mélyebben és teljesebben megérteni az *Ószövetség* egyik legszebb irodalmi alkotását, az *Énekek énekét*.

■ PETRI GÁBOR

- Hans-Christoph Piper: *Betegágyon*. Fordította Bodrog Miklós. Szolorg Kiadó, Budapest, é. n.
- Bálintné Kis Beáta: *A garamut hangja – Négy év Pápua Új-Guineában*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 2001.
- Dedinszky Gyula: *A Biblia néprajza*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1991.
- Elek László: *Győry Vilmos (1838–1885)*. Evangélikus Sajtóosztály, Orosháza–Budapest, 1993.
- Grünvalszky Károly: *Énekek éneke, avagy a szerelem iskolája*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest, 1991.

Tisztelgés
egy bátor kiállítás előtt

Nyilvánvaló, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház 2010-ben teljesen más kulturális, gazdasági és politikai helyzetben levő országban végzi feladatát, mint amilyenben a német protestánsok éltek 1934-ben. Egyértelmű, hogy az állam berendezkedése demokratikus, és nem a nemzetiszocialista eszme uralja. Világosan körvonalozódik az az európai meggyőződés, hogy nincs helye a kirekesztésnek, a faji vagy vallási alapú hátrányos megkülönböztetésnek. Ebből talán az következne, hogy a *Barmeni teológiai nyilatkozatnak* semmi mondanivalója nincs számunkra?

Ha így lenne, akkor *Fekete Károly* – a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense – bizonyára nem írt volna a nyilatkozatról alapos, a magyarországi recepció történetére is figyelő könyvet.

Bölcskei Gusztáv püspök ajánlásában olvasható: „A Barmeni Teológiai Nyilatkozat határvonalat jelöl ki. Világosan megmutatja, hol van és hol nincs a helye az egyháznak, minek van és minek nincs helye az egyházban.” És mindennek mércéje nem a hangos többség által skandált vélt érték, hanem egyedül Isten igéje, amely – ahogyan a nyilatkozat végén áll – örökké megmarad.

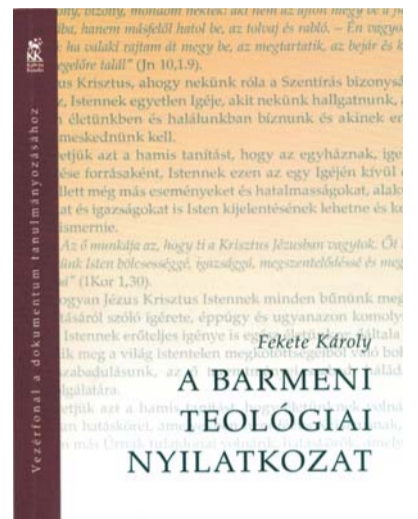
A dokumentum aktualitását éppen az ígével vetekedő emberi gondolatok elhatárolása jelenti az igazságtól, attól a valóságtól, amely egyedül a názareti Jézus Krisztusban ismerhető fel. Nincs más igazság, nincs nyárspolgári megalkuvó kényelem, de a felelősségre elhívott ember cselekvésének igenis jogosultsága van, ha életének zsinórmértékét meghamisítják, és idegen eszmék hangzavarába fojtják!

A könyv első részében a szerző a német egyházi harc (Kirchenkampf) bemutatására vállalkozik.

Az úgynevezett Német Keresztények (Deutsche Christen) korszerű kereszténységet ígértek, jöllehet a korszerűség kimerült az ígét megcsúfoló hazugságokban. *Hitler* hatalomra jutását így Isten egyetemes ki-nyilatkoztatásának mondták, szorgalmazták az egyeduralom elvének (Führerprinzip) bevezetését az egyházban, és végül ott is támogatták a zsidók kirekesztését és az antiszemitizmust. Hangoztatták, hogy a Bibliából ki kell törölni mindent, ami zsidó eredetű. Megjelent a politikai messianizmus tévképzete. Olyan jel-szavak uralták a fiatalok gondolkodását, mint a „Dicsőségem a hűség!” „S-jelsző vagy a „velünk jön el az új kor.”

Ebben a politikailag és egyházilag is felfokozott helyzetben kezdett ébredni a német Hitvalló Egyház.

Wuppertal város Barmen nevű kerületében 1934. május 29–31. között hitvalló zsinatot tartottak. Ekkor olvasták fel azt a korábban elkészített tervezetet, amelyet *Hans Asmussen* evangélikus lelkész, *Thomas Breit* egyházfőtanácsos és *Karl Barth* neves református teológus fogalmazott meg a Német Keresztényekkel szemben. A nyilatkozatot 139 zsinati tag egyhangúlag fogadta el. *Török Ist-*

ván debreceni professzor utólag így értékelte az elfogadás jelentőségét: „A keresztény józanság túllátott a kezdeti sikerek ígértén, és próféta módon az előre látott végzettől akarta megmenteni az országot.”

Következő részében a kötet közli *Török* professzor 1954-es nyilatkozatfordítását, bár tudjuk, hogy több magyar fordítás is elérhető: evangélikus részről *Benczúr László* vagy *Groó Gyula* munkája, de a református *Márkus Mihály* és *Juhász Tamás* fordítását is méltán említhetnénk.

A továbbiakban részletekbe menő, ám világosan megfogalmazott gondolatok által mélyedhet el az olvasó a nyilatkozat szerkezeti felépítésében és tartalmi jelentőségében. A szerző végül a hazai recepció kapcsán úgy emlékezik meg *iff. dr. Varga Zsigmond*ról, mint a „magyar Bonhoeffer-ferő”, őt vértanúsága által „tanítónkává avatta az Élet Ura”.

Ha méltató soraimat azzal kezdem, hogy „nyilvánvaló”, akkor most gondolataimat úgy fejezem be, hogy talán ma mégsem egészen nyilvánvaló mindaz, ami ellen a barmeni nyilatkozat megfogalmazói felemelték szavukat. Ezért a hazai recepciónak folytatódni kell! És ennek szakértő elősegítéséért köszönet illeti a kötet szerzőjét.

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

Fekete Károly: A Barmeni teológiai nyilatkozat. Vezérfonal a dokumentum tanulmányozásához. Kálvin Kiadó, Budapest, 2009. Ára 1100 forint.

Mintegy hatvanezren látogattak el április 22. és 25. között a XVII. budapesti nemzetközi könyvfesztiválra. Az olvasás szerelmeseit több mint háromszáz programmal és kétszáz új könyvvel csalogatta a Millenárison tartott rendezvény. A Luther Kiadó több más keresztény kiadóval együtt közös standon jelent meg.

Fehér bottal és kutyával

BODA ZSUZSA összeállítása

▶ Hazánkban körülbelül húszezer látássérült embertársunk van, akik alig vagy semmit sem látnak. Közöttük nemcsak születésüktől fogva vakok vannak, de sokan idősebb – netán fiatalabb – korban veszítették el látásukat cukorbetegség vagy zöldhályog következtében. Ők sokat tudnának mesélni az „örizd, mint a szemed világát” mondás igazságáról. Azonban rengeteg példa van arra, hogy nem látóként is lehet teljes és megelégedett életet élni – ráadásul e példákért nem is kell messzire mennünk „saját házuk tájától”. Alábbi összeállításunkban bemutatjuk hittudományi egyetemünk egyik közkedvelt tanárát, **Bódi Emesét**, valamint **Varga Diana** ötödéves teológushallgatót. A vakvezető kutyák világnapjának, április 27-nek apropóján pedig ellátogattunk a csepeli kiképzőiskolába, hogy betekintést nyerjünk az ott folyó „kutyamunkába”. Emellett megismerhetnek olvasóink két díjnyertes ebet és gazdáikat, akik serleggel is bizonyíthatják: a megtanult leckét bármilyen körülmények között megbízhatóan tudják alkalmazni.

A katedrán innen...

▶ **Lehet, hogy a latin nyelv nem a legközkedveltebb tantárgy az Evangelikus Hittudományi Egyetem hallgatói körében, Bódi Emese latinórái mégis nagy népszerűségnek örvendenek. S ez a tanárnő megalapozott tudásának, jó humorának és diákjai iránt érzett szeretetének köszönhető.**

Emese rendületlen optimizmusa sokak számára példakép, pedig életére igencsak illik a „küzdelmes” jelző. Édesapja vak volt, édesanyja pedig a mai napig gyengélnél. Emese egy öröklődő szürkehályog miatt gyermekkorában szinte semmit sem látott. Szülei végtelen szeretettől vezérelve azonban mindent elkövettek, hogy lányuknak valamennyi látást lehetővé tegyenek – a pártállami időszak vége felé Bécsben megoperálta őt Böck professzor, aminek következményeképp a bal szemével azóta hatvan százalékkal jobban lát a ma már latin és művészettörténetet oktató tanárnő.

Érettségi vizsgát a budapesti Teleki Blanka Gimnáziumban tett, majd elsőre felvették az Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészkarára,

Bódi Emese tanárnő

ahol történelem–latin szakos diplomáját 1991-ben szerezte. S hogyan tudott látó diáktársaival lépést tartva megfelelni a több tízezer oldal ismeretét igénylő vizsgakövetelményeknek? Nagy szorgalommal és igyekezettel, valamint szülei és barátai, ismerősei segítségével. Ugyanis a nyolcvanas években a vakok által használt Braille-írás mellett csak a kazettás magnó állt a nem látók rendelkezésére e téren. Így miközben édesanyja egymás után hangosan olvasta a tankönyveket és a kötelező olvasmányokat, édesapja a hallottakat Braille-írógéppel leírta. Így lettek a diáklánynak saját jegyzetei. Emellett rokonok, barátok és azok barátai sokszor tíz órát töltöttek azzal, hogy kazettára olvassák a szükséges tananyagot – szeretetből vagy csekély térítés fejében. Emese otthoni könyvtárában precízen megszámozott és nyilvántartott dobozok őrzik ezeket

a hanganyagokat. Közülük soknak a valódi értékén túl a már előrement felolvasó hangja adja azt a pluszt, amely miatt nagy becsben tartja őket tulajdonosuk.

A diploma megszerzése után a Baptista Teológiai Akadémia főállású latin szakos tanára lett négy évig, miközben az evangélikus teológián óraadó volt. 1996-ban, miután ez utóbbi intézményben nemcsak az igény, de a lehetőség is megnövekedett a latin nyelv főállásban történő oktatására, a tanárnő teljesen a „hazai vizekre evezett”, és azóta is rendületlenül oktatja és szereti hallgatóit. Ez a rá oly jellemző szeretet nemcsak belülről fakad, de egy számára kedves parancs teljesítésén is alapul: meghallgatta és megfogadta ugyanis egykori konfirmáló lelkésze, **Benczúr László** útravaló szavait, aki így indította az evangélikus akadémia katedrájára: „Nagyon szeresd diákjaidat, mert nagy szükségük van rá!”

Az érintettek pedig így vallanak róla: „Mivel a tanárnő mindig fejből tanít, és nem használ jegyzeteket, nemegyszer – kicsit tesztelési szándékkal is – bővebben belekérdeztünk a témába. Nem tudtuk őt zavarba hozni, hihetetlen tudása van!” „Egyszerűen jó beülni az órára! Az egyháztörténeti órákon szinte megelevenednek az elhangzottak, a latin pedig könnyen tanulhatóvá válik.” „A tanárnőből szinte árad a szeretet, és nagyon tiszteli a hallgatóit.” „A hittudományi egyetem hallgatója ugye amúgy sem puszkázik, de a tanárnővel szemben etikus sem lenne kihasználni a helyzetet, meg sem tudnám vele szemben tenni.”

A hallgatói nemcsak ezzel fejezik ki Bódi Emese iránt a tiszteletüket, de a számítástechnikához értők, különösképpen is **Horváth-Hegyí Áron**, segítik a tanárnőt. Ennek egyik jele annak a szövegfelolvasó szoftvernek a számítógépre való feltelapítása volt, amelynek segítségével nincs már szüksége a hagyományos magnó használatára. A kívánt szöveget beszkennelés után a program hangosan felolvassa, abban igény szerint könnyen keres, bármely részét gyorsan megtalálja.

Emese szabadidejében sem nagyon pihen: a már megjelent kétkötetes latintankönyv mellé egy latin-szótáron dolgozik, amely a hittudományi egyetem honlapjáról lesz majd elérhető. Hetilapunk is hírt adott arról, hogy 2008-ban megjelent az **Ágostai hitvallás** új magyar fordítása, amelyet **Dr. Reuss András** professzorral közösen Emese készített. A fordítópáros folytatja munkáját: most a hitvallás apológiáját ültetik át magyar nyelvre, és egy kritikai kiadáson dolgoznak.

„Minden küzdelem ellenére nagyon elégedett ember vagyok. Abban a hivatásban dolgozhatom, amelyet magam választottam, s ameddig ez a földi porhüvelyem megengedi, ezt is szeretném csinálni.”

... és a katedrán túl

▶ **Diával egy gyülekezeti teológusnapon találkoztam először – a délutáni, szeretetvendégséggel összekötött adventi alkalmon ő szolgált áhítattal. A textust Braille-írású Bibliájából olvasta fel, majd a velünk megosztott gondolataival igazi adventi hangulatot teremtett. Miközben szavait hallgattam, azon me-rengtem, milyen nehéz lehet úgy kiállni és biznyságot tenni egy ismeretlen helyen, hogy nem látja, kik és hányan ülnek vele szemben, nem látja visszajelzéseiket, nem tud velük szemkontaktust teremteni. Diából azonban nem az efeletti aggodalom sugárzott, hanem valami megfoghatatlan nyugalom és jókedvű optimizmus.**

Beszélgésünket később a hittudományi egyetem könyvtárában ejtettük meg, ahol az ötödéves teológushallgató megérkezésemkor épp az e-mailjeit olvasta – természetesen a számítógépre telepített felolvasó szoftver segítségével.

– *Az órákra, illetve a vizsgákra való felkészülés is ennél a gépnél történik?*

– Többnyire igen. A szövegfelolvasó program nagy segítséget jelent, mert a görög és a héber tantárgyakat leszámítva mindenből ugyanúgy tudok vizsgázni, mint a többiek: nemcsak szóban, hanem írásban is.

– *Hogy került Varga Dia a teológiára?*

– Hát én úgy kerültem ide, hogy nem akartam idejönni... Nagy küzdelem volt ez. Sokáig gyógypedagógiát akartam tanulni, mert nagyon szerettem volna sérült emberekkel foglalkozni. Még egy gyógymasszortanfolyam elvégzésén is gondolkodtam. Azután az érettségi környékén jött egy nehéz szakasza az életemnek, ráadásul tudtam, hogy a gyógypedagógiai felvételem a biológia miatt úgysem sikerülne. Azonban dönteni kellett, merre tovább. Mivel a lelkigondozás mindig is közel állt hozzám, lassan kialakult bennem, hogy nekem el kell végeznem a teológiát. Ugyanakkor egyfajta ellenállás is volt bennem ez ügyben, mert tudtam, egy lelkész nem csak lelkigondoz. Elkezdtem imádkozni, és azt mondtam az Istennek, hogy ha nekem ide kell jönnöm, legyen, bár valójában nem akarom. Válaszul ő egyre jobban megerősített abban, hogy itt a helyem, és utána nem feltétlenül kell lelkésznek lennem. Féltem egy kicsit a

felvételtől, de valójában könnyebben ment, mint gondoltam. Az is megerősített a döntésemben, hogy csak egy pontot veszítettem.

– *És megkapta már a választ, hogy miért kellett idejönnie?*

– Még várok a végleges indokra. Azt érzem, hogy az itt tanultak még fontosak lesznek az életemben, bár hozzáam még mindig a lelkigondozás áll közelebb. Szívesen tanulnék itt többet e témában.

– *Úgy tudom, az egyetem mellett egy lelkisegély-szolgálatnál dolgozik önkéntesként.*

– Egy éve vagyok egy fiatalok számára létrehozott lelkisegély-szolgálatnál, ahol a segítséget kérők számítógépen keresztül telefonálhatnak, vagy e-mailben írhatják meg problémáikat. Elvileg huszonnégy éves korig lehetnek ezzel a lehetőséggel. Eleinte a telefonos részre voltam beosztva, amit nagyon szerettem, de már egy ideje a levelekre válaszlok. Ez azt jelenti, hogy a hét bizonyos napján én vagyok az ügyeletes, és az azon a napon beérkezett e-maileket nekem kell megválaszolni. Ezek száma változó – van, hogy négy-öt is

ponti számon, hogy megfogadta a tanácsom, és sikerült megállnia, hogy megvalósítsa az eredeti tervét.

– *A szolgálatnál hallott esetek és problémák mennyire hagynak nyomot a mindennapjaiban?*

– Meg kellett tanulnom letenni őket, ami eleinte nem volt olyan könnyű. Ennek ellenére azt kell mondanom, hogy bármilyen gonddal kerestek is meg a gyerekek a telefonos szolgálatom idején, nekem olyan pluszt adtak, hogy inkább feltöltődtem a nap végére. Emiatt is gondolom, hogy nekem a lelkigondozás lesz az utam a jövőben.

– *Szokta ezeket az ismeretlen embereket imádságban is hordozni?*

– A legtöbbször próbálom. Például azért az Attiláért, akiről az előbb meséltem, sokat imádkoztam.

– *Korábban is az volt a tapasztalata, hogy az emberek szívesen megosztották magával a problémáikat vagy épp az örömeiket?*

– Igen. Például az egyik volt osztálytársam rendszeresen engem hívt fel, ha valami gondja volt.

– *Mostani beszélgetésünk során is többször elhangzott, hogy szereti meg-*

Varga Dia Braille-írású Bibliájából olvassa fel a textust a csömöri teológusnapon, mellette Zsíros András, az EHE lelkésze

jön, de akad olyan nap, amikor például csak egy.

– *A problémák, amelyekkel a fiatalok jelentkeznek, mennyire komolyak?*

– A poénkodásból való megkeresés inkább a telefonos részen jellemző, a levelekből nem annyira. Igen komoly gondok is előkerülnek. Érdekes különben, hogy bár ez egy világi segélyszolgálat, megengedik az Istenre való hivatkozást, illetve van arra lehetőségem, hogy az Isten ügyét mint megoldási módot felajánljam a beszélgetőpartnernek.

– *Volt olyan esete, amikor sikerült a telefonálót vagy a levélíróval valami rosszról lebeszélnie?*

– Több ilyen is volt. Egy **Attila** nevű fiú például mérgében tönkre akarta tenni az ismerősei buliját. Le tudtam őt erről beszélni – a buli után hagyott nekem egy üzenetet a köz-

nézni a dolgokat. Ez pontosan mit jelent?

– Ha látnék, biztosan vizuális típus lennék, mert szeretek képekben gondolkodni. Ha például egy új helyen járok, és meg akarom nézni, akkor ezt a hangulata – kisugárzása, hangjai – alapján teszem. A hozzá tartozó színeket pedig el tudom képzelni.

– *És például egy ruhavásárlás tortúra vagy öröm?*

– Az attól függ, hogy kivel megyek. A barátnőimmel szeretek vásárolni, velük nem unalmas. Néhány éve, amikor az egyik barátnőmet látogattam meg Angliában, akkor például elkapott a vásárlási láz, és vettem egy csomóféle teát meg más apróságot. Utána pedig azon neveltünk, hogy most úgy tettem, mint ahogy édesanyám szokott, aki képes órákat eltölteni egy-egy boltban, miközben mindent alaposan megnéz.

– avagy akik másként látják a világot

Vakvezetőkutya-kiképző iskolában

▶ Amikor beléptem a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége 1978 óta működő csepeli vakvezetőkutya-kiképző iskolájának épületébe, egy barátságos macska fogadott. Kérdőnéztem az iskola vezetőjére, **Farkasné Schiff Mónikára**, aki a helyszínük körbekalauzálva mutatta be az intézményt.

– *Ő Tigris.* Sok cicánk van, ugyanis ők segítenek a kutyáknak megtanulni azt, hogy – legyőzve természetes ösztönüket – munka közben ne reagáljanak ezekre a négy lábúakra.

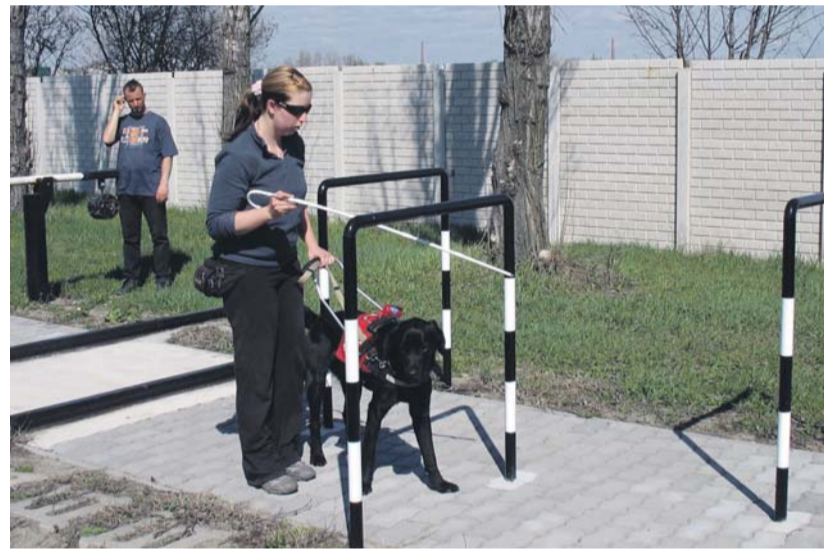

FOTO: BODA ZSUZSA

A tanulás során kocogtatással hívják fel a figyelmet a kutyák szemmagassága feletti akadályokra

A másfél hektáros területű, külső tanpályával is ellátott iskolában először a kutyaudvarhoz megyünk; a tisztán tartott kennelekben nagy hangzavarral fogad bennünket a huszonkilenc „lakástulajdonos”. Mind egyik ajtón a kutya neve, Mónika pedig elmeséli, hogy milyen idős az az eb, amelyik előtt megállunk, és hogy a kiképzés melyik fázisában van. Az egyik német juhásról kiderül, hogy nem alkalmas vakvezetésre, épp ezért egy látó családot keresnek neki gazdának.

– *Ő idősén került hozzánk, már hároméves.* Általában egyéves korukban kezdjük a kutyák kiképzését. Az egészséges vakvezetőkutya-jelölteknek körülbelül csak az egyharmada lesz alkalmas vezetésre. *Áfonya* például azért nem alkalmas erre, mert még mindig kergeti a madarakat.

– *Az iskolának van saját kutyatevésze is?*

– Igen. A tenyésztési programunkban labrador retriever és golden retriever mamákkal foglalkozunk. A kiskutyákat nyolchetes korukig ellenőrzött körülmények között tartjuk. Két hónaposan kezdődik az úgynevezett kölyöknevelési szakasz. Ennek keretében nevelő családok fogadnak magukhoz egy-egy kutyust tíz hónapra, aki ezáltal nemcsak ingergazdag környezetbe kerül, de a tömegközlekedés, valamint a számára idegen zajokkal, állatokkal való ismerkedés során megtanulja az utcai szocializációt.

– *Bárki jelentkezhet erre a kölyökprogramra, vagy van valamilyen megkötés?*

– Nincs. A legváltozatosabb háttérű családok vesznek részt ebben a karitatív munkában, de fontos, hogy felelős kutyatartók legyenek. Sajnos anyagi támogatást nem tudunk nyújtani,

csak a szükséges állatorvosi költségeket, illetve kéthavonta húsz kiló kutyatápot tudunk számukra biztosítani. Az ország egész területéről vannak jelentkezőink, ami azért is szerencsés, mert a kutyáért jelentkező vakok is mindenhol érzékelnek.

A tíz hónap alatt kéthavonta visszahívjuk őket, kitöltünk egy kölyöknevelési naplót, és megnézzük, hogyan fejlődött, változott a kutya. Ezek során kiderülhet az is, hogy alkalmas lesz-e egyáltalán vakvezetésre.

– *Ha egyéves lesz a kutya, mi a következő lépés?*

– Visszakerül ide, az iskolába, és

– A munkánk nem szól másról, mint hogy több ezerszer megismételjük ugyanazokat a lépéseket. Ha elront valamit, akkor újrakezdjük, és addig csináljuk, amíg hibátlanul nem teljesíti a feladatot. Nagyon fontos, hogy mindig határozott és egyértelmű legyen a neki kiadott parancs. Nem mindenki képes erre, ezért ez is lehet az oka, hogy ha egy vaknak nem lehet kutyája. Egy halk szavú, bizonytalan ember, aki maga sem tudja, mit akar, vagy hova szeretne eljutni, nem alkalmas egy kutya irányítására. Ne feledjük: a kutya nem taxi, ami elvisz A-ból B-be úgy, hogy ő tervezi meg az útvonalat. Ő abban tud segíteni, hogy A-ból B-be biztonságosan viszi el a gazdáját azzal a feltevéssel, hogy az tudja, hova és hogyan akar eljutni. A gazdának kell kiadni a vezényszavakat, úgymint *zebrához, járdára, jobbra, balra, tovább előre, megállóba, keresd az utat.* A kutya feladata, hogy a kijelölt útvonalon minden esetben megállással jelezze az akadályokat (például egy járdaszegélyt, villamossínt, lépcsőt) vagy a megváltozott útviszonyokat (például egy vasrácot egy épület bejáratánál, vagy ha a talaj fűvessé, homokossá válik). A végső vizsgákon megfelelt kutya minden gond nélkül átvezeti nem látó gazdáját egy vasúti átkelőhelyen, amelyet labirintusszerű korlátokkal láttak el, vagy kikerületi például a belógó faágakat.

– *Ha letelik ez az utolsó féléves képzési szakasz, mi történik?*

– A kutya tesz egy háromszáz pontos vizsgát. Ez egy ötvenpontos, a korábban már említett engedelmes-, egy ötvenpontos tanpályamunka-, és egy kétszáz pontos utcai vizsgából áll. Ez valójában ellenőrző vizsga, amely során a kiképző bekötött szemmel vizsgálja a kutyát.

– *Ha átmegy a vizsgán, akkor jöhet a gazdi?*

– Igen. Van egy várólistánk, és a kiképzés utolsó egy-két hónapjában már illesztgetjük, melyik kutya melyik gazdajelöltnek lenne megfelelő. Ha megvan a jelölt személy, akkor ideköltözik egy kéthetes, úgynevezett átadó tanfolyamra. Ez alatt a két hét alatt azt tanulja, hogyan foglalkozzon a kutyával. Hogyan éljenek együtt, hogyan viselje gondját, hogyan közlekedjenek, hogyan játsszanak. Ez utóbbi is nagyon fontos, hiszen a kutya nem gép. A két hét letevével egy bizottság előtt együtt leteszik ugyanazt a háromszáz pontos vizsgát, amelyet a kutya már egyszer a kiképzőjével megcsinált.

Ezután már csak a negyedik, az utógondozó program van hátra, amelynek a részeként a kiképző elmegy a kutya új otthonába. Néhány napot el is tölt ott, hogy megtanítsa például az új útvonalakat. A későbbiekben folyamatos kapcsolattartással állandóan figyeljük a már dolgozó párost. A képzési programnak nagyon fontos része az alapos környezettanulmány, amellyel felmérjük, hova is kerülnek a kutyák. Mi a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségénél nem adjuk ki a kutya tulajdonjogát a kezünkből, a gazda csak örökös használója lesz segítőjének. Ezáltal tudjuk a kutya jogait képviselni annak élete végéig. Félévente egészségügyi lapot töltetünk ki, ellenőrizzük, hogy megfelelő módon tartják-e.

Ugyanakkor mindenben igyekszünk segíteni is a gazdáknak: cégekkel kötünk szerződéseket, amelyek által olcsóbban vagy ingyen juthatnak bizonyos ellátásokhoz. Gondolok itt például kedvezményes kutyatápvásárlásra vagy az Intervet Kft.-re, amely ingyen ad oltásokat.

– *Utógondozásra van mód?*

– Ide bármikor visszajöhetnek a kutyákkal, ha úgy veszik észre a gazdák, hogy gyakoroltatni kell bizonyos lépéseket. Ez nem kötelező, de a saját érdekük. Minden évben tartunk itt az iskolában egy játékos vakvezetőkutya-versenyt, amikor látjuk, hogy egyes kutyákkal melyik tananyagot lenne jó újra átvenni.

– *Ejthetnék pár szót az anyagiakról is? Tavaly nagy sajtóvisszhangja volt annak a költségvetési tervezetnek, amelynek a bevezetésével meg kellett volna szüntetni ezt az iskolát.*

– Egymillió-nyolcszáz ezer forintba került egy kutya kiképzése az elmúlt évben. Idén ez valószínűleg több lesz. A tavalyi költségmegtérülés elleni tiltakozás eredményeképpen 2010 első fél évében még dolgozhatunk, mivel – még ha csökkentett összegben is – kaptunk valamennyi támogatást. Arról fogalmunk sincs, mi vár ránk júliustól. Az biztos, hogy a négy kutyakiképző és a kenneles munkatársammal együtt nyugodtan mondhatom: szívügyünk ez az iskola. Rajtunk nem fog múlni a jövője!

**Az iskola szívesen fogad adományokat a következő bankszámlaszámra:
OTP 11714006-20444921**

Serleges kutyák

Gyönyörű napsütéses szombat délután került sor arra az ügyességi versenyre, amelyet vakvezető kutyáknak szervezett a Somlai Angyalka Alapítvány, a Vakok Állami Intézete, a Fény a Sötétben Alapítvány és a budapesti Lions klubok március 20-án. A benevezett kutyusoknak egy akadálypályán kellett hibátlanul végigvezetniük gazdáikat; a feladatot leggyorsabban teljesítőnek külön díj járt. Az eredményhirdetésnél a képzésbeli dobogó első két fokára a Győrből érkezett *Enya* és *Speedy* állhatott büszke és boldog gazdájával, *Tanai Csabával* és *Borsodi Erzsébettel*. Az első helyezett Enya ráadásul immár másodszor vihette haza a különdíjat, a kutyát ábrázoló szobrocskát.

– Enya négyéves labrador szuka, aki annyira okos, hogy néha engem is meglep – mutatja be az első helyezett gazdája, Csaba. – Három éve van nálam, és azóta még jobban kinyílt a világ számomra. Nemcsak hogy sokkal több helyre tudok elmenni, de az emberek is közvetlenebbek. Addig sajnálkozva csak azt mondták: szegény, vag ember, most viszont az az első mondatuk: de aranyos kutya! És elkezdnek beszélgetni.

– *Speedy*, ez az öt éves golden retriever kan kutya már a második segítőm. Mivel Csabával kollégák vagyunk – a Főkefe győri telephelyén dolgozunk –, a két kutya is sok időt tölt együtt, így nemcsak barátok, de szinte már féltékenyek egymásra – meséli Erzsébet, akiről nem mellesleg jegyzi meg a tudósító, hogy finom sminkjével és csinos megjelenésével bizony sok látó hölgynek is mintául szolgálhatna. – Nagyon örülök, hogy megnyertük a második helyért járó ormelet, mert a pályán haladva egy idegen kutya az ugatásával elvonta *Speedy* figyelmét. Nagyon jól tudunk együtt dolgozni, és mint minden golden kutya, *Speedy* is nagyon barátságos. Neki sincsenek extra kívánságai, ám van egy különleges tulajdonsága: szeret háton aludni, miközben a négy lába a levegőben van.

FOTO: BODA ZSUZSA

Tanai Csaba és kutyája, az első helyezett és különdíjas Enya. Melletteük Borsodi Erzsébet Speedy nevű, második helyezett kutyájával.

Anyák napjára

MÉCS LÁSZLÓ

A királyfi három bánata

Amikor születtem – nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok;
Csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.

A többiek láttak egy síró porontyot,
de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot,
mintha babusgatná a szép napkorongot.

Maga adta nékem édessége teljét,
úgy ajándékozta anyasága tejét;
Hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék.

Isten tudja, honnan, palástot kerített,
aranyos palástot vállamra terített,
fejem fölé égszín mosolygást derített.

Ma is úgy foltozza ingemet, ruhámat,
ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat,
mint királyi ember királyi urának.

Amerre én jártam, kövek énekeltek,
mert az édesanyám izent a köveknek,
szíve ment előttem előre követnek.

Amíg ő van, vígan élném a világom,
nem hiányzik nekem semmi a világom;
három bánat teszi boldogtalanságom:

Az egyik bánatom: mért nem tudja látni
egymást a sok ember, a sok-sok királyfi
úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni.

A másik bánatom: hogyha ő majd holtan
fekszik a föld alatt virággá foszoltan,
senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.

Hogyha minden csillag csupa gyémánt volna,
minden tavaszi rügy legtisztább gyöngy volna:
kamatnak is kevés, nagyon kevés volna.

Hogyha minden folyó lelkemen átfolyna
s ezer hála-malom csak zsoldtört mormolna,
az én köszönetem így is kevés volna.

Hogyha a föld minden színmézét átadom,
Az ő édességét meg nem hálálhatom,
Ez az én bánatom, harmadik bánatom.

– Apuka! Gyere, nézd, kik
vannak itt!

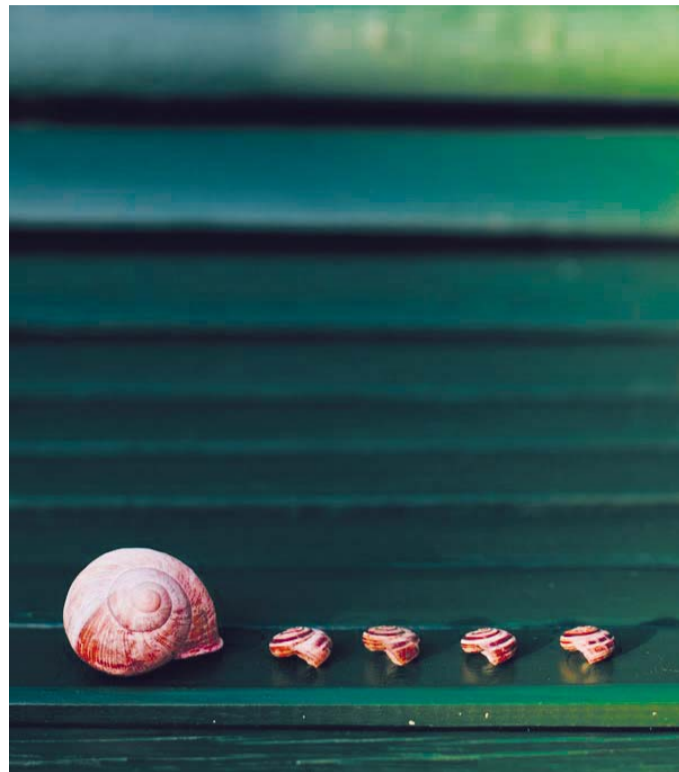
Azt a lelkesültséget nehéz
szavakba önteni. Valóban rö-
piült, ahogy Petőfi írta. Mi a
vonattól jöttünk. Azóta sem
tudom, hogy vajon váratlan-
ul érkeztünk-e, vagy az a vi-
lág, a maga jelzésnélkülisé-
gével, lassabb információs
tempójával még teremtett
meglepetéseket? Igazából nem
is egyetlen esetről szólok, ha-
nem egy jelenségről. Arról a
jelenségről, ahogy Nagymama
fogadott minket. Ez független
volt az évszakoktól, a nap-
szakoktól, a helyzetektől.

Nagymamáékról sok em-
lékem van. Érdekesen főképp-
pen hangulatok, érzések és
ízék. Hogy a kanál koppan a
kakaós bögre oldalán, a vaní-
liás puding íze, a falusi ho-

mokban való meztlábás lépé-
sek simogatása, a kávé mellé
elszívott cigaretta füstjének
keringése, a fagyos ágynemű
alatt való felmelegedés, miköz-
ben a távoli sötétben a kutyák
ugatása egymásnak válaszolt –
ezek mind oda kötődnek. Oly-
kor elcsodálkozom, milyen
mélyen ülnek ezek az emlékek.
Nem igaz, hogy a napi tenni-
valók között észrevenném, ha
eltávolodnék tőlük, ezért ami-
kor váratlanul találkozom bár-
melyikkel, torokszorítóan tör
rám a hiányuk.

Köztük ez is: ahogy Nagy-
mama fogadott minket. Akkor
még nem tudtam, milyen ki-
csi volt. Nagynak tűnt, akinek

Nagymama

VÁRNAI ZSENI

...be szép

Angyali kisdéd
Anyjának lenni,
Bölcsőt rengetni
Nótát zengeni
Be szép.

Gügyögő hangra
Gügyögve felelni,
Nyűgös síráson
Elkeseredni
Be szép.

Piciny kezecskét,
Lábacskát csudálni,
Ébredést lesni,
Aluvást várni
Be szép.

Gyermekmosollyal
Búst hesegetni,
Kereső szácskát
Kebelre tenni
Be szép.

Gyermekmosolyban
Gyermekként feredni,
Bánatot elvetni,
Édeset nevetni,
Gyermekmosolyban
Gyermekké lenni
Be szép.

nak. De a hangulatok, érzé-
sek és ízek vigasztalóan kö-
szönnek rám.

Egy idő óta bártortalanul,
de még valami kapcsolódik
mindehhez. Ha egyszer haza-
érek, oda, amiről alig van em-
beri szó, ami tele van titokkal,
csak egy a biztos, hogy Atyánk
tölti be jelenlétével, szóval,
ha egyszer hazatérek, azt hi-
szem, így, ezzel a boldog elem
szaladással fogad majd Iste-
nem. Nem azért, mert megér-
demelném, hanem mert meg-
érkeztem. Talán ezt akarta el-
mondani nekem akkor Nagy-
mama egész lényével. Van-
nak dolgok, amelyeket később
ért meg az ember.

Nem dohányzom, de a ká-
vém körül most mégis mint-
ha cigaretta füstje szállna.

■ KOCSOR TAMÁS

TÚRMEZEI ERZSÉBET

Nagymama ceruzát farag

Ha nagymamára gondolok,
vagy verset mond, vagy ceruzát farag.
Nagymama, behunyom szemem,
hogy magam előtt lássalak.

Éppen elpanaszolom bánatom,
s te azt a komoly gyerekbánatot
szerető, segíteni kész,
meleg szívvel, komolyan hallgatod:

Valakinek az osztályunkban
olyan szép ceruzás notesza van!
Az én szegény kis noteszom meg
hiányos, ceruzátlan!

Megvan a ceruza helye,
de belevágtat seholy nem kapok!
Nagymama nézi a kicsi noteszt,
meghallgatja a komoly bánatot.

Aztán elővesz egy ceruzavéget,
körülfaragja ügyesen.
tintával még kékre is festi,
ne hiányozzék a szépsége sem.

Bele is illik a noteszba...
de nagymama nem kap hálás mosolyt,
se köszönetet a kis unokától...
mert az a másik szebb volt!... sárga volt!

Még most is tartozom a köszönettel.
Pedig de szívesen megmondanám:
Nagymama, köszönöm, hogy segítettél!
Soha, soha nem volt szebb ceruzám!

Színaranyból volt, csak nem vettem észre.
Bearanyozta a szereteted!
Hadd suttogjam el sírod felé
ma ezt a megkésített köszönetet!

Régi emlékek simogatnak,
mint meleg májusi napsugarak...
S ha nagymamámra gondolok,
vagy verset mond... vagy ceruzát farag.

FOTÓK: LUKÁCS GÁBI

PUSZTA SÁNDOR

Donum

Kaptál egy arcot
apád anyád arcát

kaptál egy nevet
hordozd becsülettel

kaptál egy kezet
ne ereszd el ne ereszd el

kaptál egy szívet
igazíts rajta ha tudsz

kaptál egy világot
javíts rajta ha tudsz

kaptál egy életet
viseld el ha tudod

kaptál egy napot
még mindent jóvátehetsz

MAI MANNACSOĐÁK

A tegnap esti ige „jó” ma reggelre is

A címbeírt eset tapasztalhatták meg azok a figyelmes és rendszeres Szentírás-olvasók, akik 2010. április 21-én este és 22-én reggel ugyanazt az újszövetségi igeszakaszt találták kijelölve mint lelki kenyeret Ef 4,7–16 verseiben. Tudjuk, hogy Istennél nincsenek véletlenek, és ez a jó pásztor hetében szóló üzenet: „ő »adott« némelyeket pásztorokul”, valóban páratlan jelentőségű örömhír a mindenkor kóborló juhoknak.

Ezt a pártját ritkító Útmutató-történeti eseményt (hogy tudniillik az esti igeszakasz másnap reggeli lelki táplálékunk is lett) így utólag is azzal kívánjuk emlékeztetni tenni, hogy két rövid kommentárt közlünk ezekről a versekről.

Emlékezzünk: a választott nép pusztai vándorlása során a hatodik napon szedett manna másnap is ehető volt, tehát nem romlott meg a nyugalom napjára szánt táplálék (lásd 2Móz 16,16–35)! Ezért mi is minden kockázat és mellékhatás nélkül épülhetünk most is Istenünk „kéthetes”, ám örök érvényű üzenetéből. Íme, a két igemagyarázat; vedd és olvasd – naponként!

Levertség ellen

Vannak szürke, borús napok, amikor az ember magányosnak és haszontalannak, sőt szánalmasnak érzi magát, és az önsajnálattal keserűsödés gondolataiba burkolódik. Ismered ezt az érzést? A mai igeszakasz az ellenszere ezekre a helyzetekre. A 8–10. versek a Zsoltárok 68,19-et idézik: A győztes király bevonul Jeruzsálembe, fog-

lyokat hoz, és a zsákmányból ajándékot oszt az övéinek. Ez párhuzamba állítható Krisztus mennybemenetelével: Krisztus legyőzte az Istennel ellenséges hatalmokat, és kegyelmi ajándékokat osztogat követőinek. Az ajándékok a gyülekezet lelki fejlődését szolgálják, hogy mindenki Jézusban higgyen, hozzá ragaszkodjon, és ne „lengedezzen” ide-oda, mint egy zászló a szélben.

De jó lenne ezt a gyakorlatban megtapasztalni! Minden gyülekezeti munkatársnak, minden szolgálatnak ezt a célt kellene szolgálnia. Neked mi a feladatod a gyülekezetben? Hogyan ismerheted fel az adottságaidat, lelki ajándékaidat? Mi kell ahhoz, hogy hasznosítsd azokat? „Az a közösség, amely hagyja, hogy tétlen tagjai legyenek, előbb vagy utóbb tönkrefog menni. Ezért jó, ha minden egyes tagnak feladata is van a közösség felé, mert így a kétkedés óráiban tudja majd, hogy nem felesleges és hasznavethetetlen.” (Dietrich Bonhoeffer: *Közös élet*)

(Forrás: *Fénysugarak – Segítség a Biblia naponkénti tanulmányozásához*, 2010. I. félév, 132. oldal; a kiadásért felel a Bethánia CE Szövetség)

Az elhivatáshoz méltó élet a hit nagykorúságában és egységében

Isten nem válogatás és különbségtétel nélkül ajándékozza kegyelmét, hanem kinek-kinek konkrétan, egy meghatározott, részabott adomány, kegyelmi ajándék formájában. A 8. vers ezt egy, a 68. zsolnárból vett idé-

zettel támasztja alá, amelyet a 9. és a következő versek szabadon értelmeznek Krisztus földre jövetelére és teljhatalomba emeltetésére. A föld Krisztus útjának mélypontja. (...)

A 11. vers nem sorolja fel a kegyelmi ajándékok teljes skáláját, hanem csak néhány, a gyülekezet szempontjából különösen fontos szolgálatot. Az apostolok terjesztették az alapvető missziói üzenetet, a próféták konkrét helyzetekre nézve hirdették Isten akaratát, és az evangélisták hagyományozták tovább az örömmüzenetet. A pásztorok és tanítók a lelkigondozás és az írásmagyarázat végzésével vezették a gyülekezetet. Istentől kapott kegyelmi ajándékaik segítségével alkalmassá tették a gyülekezetet (a szenteket) a szolgálatra, és vezették a belső egység és érettség felé (a nagykorúság a tökéletes embert jelenti). Krisztus valóságának kell meghatározni és betöltenie a gyülekezetet (elérni Krisztus teljességét). Ez teszi küzdőképessé és ellenállóvá a tévhitásokkal szemben.

A következő versek ismételtelen meghatározzák a gyülekezetben folyó szolgálatok pozitív célját, ami nem más, mint a gyülekezet felnevelése a szeretetben Krisztushoz, aki, mint feje a testnek, összefogja és a növekedés erőivel táplálja a gyülekezetet, és pedig éppen azért, hogy tagjai összetartanak, és együtt munkálkodnak a szeretetben.

(Forrás: *Biblia – magyarázó jegyzetekkel*, 1420–1421. oldal)

■ Összeállította: G. A.

HETI ÚTRAVALÓ

„Énekeljétek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett!” (Zsolt 98,1)

Húsvét ünnepe után a 4. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi Isten csodáira emlékeztetik az éneklő gyülekezetet. De mi a legnagyobb csodája? Heti zsolnártársunk szerint: nagypénteken „szabadulást szerzett jobbjá” a bűn, halál, sátán hatalmából, és húsvét hajnalán „megmutatta szabadító erejét az Úr” (Zsolt 98,1–2), mert kihozta a halálból a juhok nagy pásztorát. Méltó az üdvösséges, hogy az Úr Jézust a halálán aratott győzelméért új énekek dicsőítsük. „Jó dolog az Urat dicsérni, és éneket zengeni a te nevednek, ó felséges!” (Zsolt 92,2; LK) Ő csodálatosan cselekedett: énekeljétek! „Ujjongjatok az Úr előtt az egész földön! Énekeljétek, vigadjatok, zengjétek zsolnárt!” (GyLK 73,7,5) Luther írja: „Új ének ez az új országról, az új teremtsérről s az új emberről, aki nem törvényből vagy cselekedetből, hanem a Lélektől született; s aki maga is csoda, s azt is tesz a mi Urunk Krisztusban!” Urunk örvendő hálaadásra fakadt: „Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura...” És magához hívja mindazokat, „akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Jöjjetek énhozzám mindnyájan” (Mt 11,25,28), mert Krisztus törvény-igája gyönyörűsége és boldogító, s az ő terhet vele közösen hordani könnyű. Ezért az új ember – aki az Úr Jézust öltötte magára (lásd Róm 13,14) – hallgat Pál szavára. „A Krisztus beszéde lak-jék bennetek gazdagon úgy, hogy (...) intsétek egymást zsolnárokkal, dicséretekkel, lelki énekekkel; hálaadással énekeljétek szívetekben az Istennek.” (Kol 3,16) Jakab kiegészíti az „első zsengeknek” szánt felszólítást: „Legyetek az igének cselekvői (tevékeny megvalósítói), ne csupán (feledékeny) hallgatói, hogy be ne csapjátok magatokat.” (Jak 1,22) A tanítványok Istent kiáltva dicséretre éneke – „Áldott a király, aki az Úr nevében jön! A mennyben béke és dicsőség a magasságban!” (Lk 19,38) – új ének. Pál azzal dicsekszik, amit Krisztus tett általa a pogányok megtéréséért; de csak ott hirdette az evangéliumot, ahol még senki más, „hogy a pogányok áldozata a Szentlélek által megszentelt és kedves legyen” (Róm 15,16). Ugyancsak ő figyelmezteti a lelki ajándékokért rajongókat, megvallva: „...a gyülekezetben inkább akarok öt szót kimondani értelemmel, hogy másokat is tanítsak, mintsem tízezer szót nyelveken.” Mi is mondjuk: Jézus Krisztus Isten Fia Megváltó! „Imádkozom lélekkel, de imádkozom értelemmel is, dicséretet énekekkel lélekkel, de dicséretet énekek értelemmel is.” (1Kor 14,19,15) Ezt tette a Gecsemáné-kertben Urunk is: „Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat, mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.” Minket biztat: „...imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” (Lk 22,42,46) Isten kegyelmének nagy csodája, ha valaki eljut a Krisztusban való élő hitre: „Uram, kihez men-nénk? Örök élet beszéde van nálad. És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje.” (Jn 6,68–69) Mindezt új énekekkel „a Krisztust magasztaljátok, / Akit küldött jó Atyátok! / Ő az, kit fejünknek vallunk. / Néki élünk...” (EÉ 65,2)

■ GARAI ANDRÁS

„Biztos, védett kikötő”

2010. május 15., szombat

MISSZIÓI NAP a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerületben Kíssomlyó

09.00 Gyülekezés, énektanulás, köszöntő – *Verasztó János* kerületi missziói lelkész

09.30 Evangelizáció: Zsid 11,1 – *Szevevényi János* országos missziói lelkész

10.00 Előadás: Mindennapok reménysége – *Dr. Rókuszfalvy Pál* pszichológus

11.00 Szünet, éneklés

11.15 Előadás: Keresztyén reménységünk távlatai – *Dr. Reuss András* professzor

11.45 Fórumbeszélgetés: kérdések és válaszok

12.30 Ebéd a templom udvarán

14.00 Beszámoló a haiti földrengésről

14.15 Barangolás a zene világában a reneszánsztól napjainkig – *Csizmás András, Iványi Gáspár és Szalkay Dávid* zeneszerekkel

15.15 A szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Iskola színjátszó körének előadása

15.45 Áhítat: Jel 22,20b – *Iltés János* püspök

Egész nap színes gyermekprogramok várják a kicsiket és a nagyobbakat is!
A Luther Kiadó egész nap jelen lesz és kedvezményes vásárlási lehetőséget kínál az érdeklődőknek.
A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.

A missziói nap offertóriuma a haiti katasztrófa károsultjainak megsegítését szolgálja.

KÉRJÜK, A JELENTKEZÉSEKET MÁJUS 10-IG ADJÁK LE!

ROSTÁNÉ PIRI MAGDA ESPERES
9542 Boba, József A. u. 24.
Tel.: 06 20 824 3040
E-mail: pirimagda@iptus.hu

MISSZIÓI NAP a Déli Evangélikus Egyházkerületben Bonyhádi Evangélikus Atlétikai Centrum (a Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium mögött)

9.00 Rézfúvós térizene – Kiskőrösi Evangélikus Fúvószenekar

9.30 Énektanulás, köszöntések
A házigazda köszöntése: *Ónodi Szabolcs* igazgató, *Kráhling Dániel* lelkész

10.00 Nyitó evangelizáció – A vizen járók reménysége... (Zsid 11,1) – *Gáncs Péter* püspök

10.45 A reménység hálózában – *Prof. dr. Csermely Péter* hálózatkutatóval, a Bölcsék Tanácsa tagjával beszélget *Radosné Lengyel Anna* kerületi felügyelő

11.45 Kerületi díjak átadása

12.15 Ebéd

14.00 ALTERNATÍV SZIGETEK:
• Reménységmorzsák *Csermely Péterrel*
• Bonyhádi öböl: Eredendő bűn – könnyűzenei oratórium képekkel
• Dalok mólója – *Völgyessy Szomor Fanni*
• A reménység színei:
Batak evangélikusok – *Mangasi Sihombing* indonéz nagykövet Zulu földtől Szárazdig – *Orbán Attila* missziói lelkész (Erdély) Imacsónak – bibliakör
• Missziói kikötők: a cigánymisszió, az Interserve, a Wycliffe Bibliafordítók Egyesülete, az Evangélikus Külmissziói Egyesület és az Evangélikus Missziói Központ standjainál

15.30 Úti áldás felvonó horgonnyal – *Aradi György* kerületi missziói lelkész

Gyerekeket egész nap biztosítunk.
Ebédre az egyházkerület gondoskodik.
A nagy busszal érkező csoportok 50%-os támogatást igényelhetnek a kerülettől április 30-ig.

A missziói nap offertóriuma a haiti katasztrófa károsultjainak megsegítését szolgálja.

Egyéni és csoportos jelentkezés határideje: 2010. április 30-ig írásban az egyházkerületnél.

DÉLI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET
E-mail: deli.kerulet@lutheran.hu
Fax: 06 1 338 2302
1088 Budapest, Puskin u. 12.

MISSZIÓI NAP az Északi Evangélikus Egyházkerületben Városi Sportcsarnok, Salgótarján (Kassai sor 84.)

09.00 Érkezés, közben térizene

09.30 Igei indítás: *Blatniczky János* kerületi missziói lelkész
Köszöntések, közös éneklés

10.00 Evangelizáció: *Győri Péter Benjámín* lelkész

10.30 Pódiumbeszélgetés – Moderátor: *Horváth-Bolla Zsuzsanna* teológus-újságíró
Meghívott vendégek:
• *Dr. Mikos Borbála*, az MRE Bethesda Gyermekkórházának Hitvit megjáró főorvosnője
• *Dr. Dér Katalin* ókortudós, egyetemi docens, ELTE BTK Latin Tanszék
• *Bánffyné Sátorj Tilda* gyógypedagógus

11.30 Szünet

11.45 Csoportos beszélgetések három helyszínen a három vendéggel

13.00 Ebéd

14.15 *D. Kiss Ildikó* – ír keresztyén zenei koncert

15.00 Záró istentisztelet: *dr. Fabiny Tamás* püspök

16.00 Úti áldás: *Deme Károly* lelkész

Külön szeretettel hívjuk az egyházmegyék fiatalosságát és a kisgyermekes családokat is!
Gyermekmegőrzésről és gyermekprogramokról az egész nap folyamán gondoskodunk!

A missziói nap offertóriuma a haiti katasztrófa károsultjainak megsegítését szolgálja.

A Luther Kiadó egész nap jelen lesz és kedvezményes vásárlási lehetőséget kínál az érdeklődőknek.
A missziói nap résztvevői az egyházkerület vendégei lesznek ebédre.
A nagy busszal érkező csoportok 50%-os támogatást igényelhetnek a kerülettől április 30-ig.

KÉRJÜK, A JELENTKEZÉSEKET MÁJUS 7-IG ADJÁK LE!

BLATNICZKY JÁNOS DÁNIEL KERÜLETI MISSZIÓI LELKÉSZ
2699 Szügy, Mikszáth út 4/a.
Mobil: 06 20 824 2856
E-mail: janos.blatniczky@lutheran.hu
Web: http://szugy.lutheran.hu/misszioinap

A XIX. országos evangélikus hittanverseny végeredménye

Gyülekezeti alsós korcsoportban

1. hely: Galgautai Evangélikus Egyházközség
2. hely: Kőszegi Evangélikus Egyházközség
3. hely: Pesthidegkúti Evangélikus Egyházközség

Gyülekezeti felsős korcsoportban

1. hely: Erdély: Hosszúfalu-Fürészmezői Evangélikus Egyházközség
2. hely: Pesthidegkúti–Nagykovácsi Evangélikus Egyházközség
3. hely: Székesfehérvári Evangélikus Egyházközség

Iskolai alsós korcsoportban

1. hely: Sopron: Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola (II. számú csapata)
2. hely: Alberti Evangélikus Általános Iskola
3. hely: Máriaremete–Hidegkúti Ökumenikus Általános Iskola

Iskolai felsős korcsoportban

1. hely: Budapest: Deák Téri Evangélikus Gimnázium
2. hely: Pápa: Gyurácz Ferenc Evangélikus Általános Iskola
3. hely: Sopron: Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola

FOTÓK: BALOGH IMRE

Fasori folklórfesztivál

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban azon tételre, hogy mennyit kell még várni a következő EGOT-ra, amíg ismét találkozhatunk ott megismert barátainkkal, fogalmazódott meg bennünk az a gondolat, amely e sorok megírására készített bennünket.

Idén június 11-én (pénteken) újra lehetőséget szeretnénk teremteni a diákok találkozására (a tizenkét magyarországi evangélikus gimnázium diákjai számára), ezért megszervezzük a *fasori folklórfesztivált*.

Az iskolai alapítvány által kiírt pályázaton sikerült elnyerni a megrendezéshez szükséges összeget, tehát belevágtunk a nagy munkába.

Eseményünk célja az előbb említett iskolák olyan diákjainak meghívása, akik jártasak népzenei, illetve néptáncos hagyományainkban, vagy éreznek magukban annyi motivációt, hogy társaikkal maximum tízperces produkciót hozzanak létre. A péntek délutáni időtöltést reményeink szerint neves előadók is színesítik.

Ha szeretne eltölteni egy kellemes délutánt a folklór nevében, akkor várjuk Önt és kedves családját 2010. június 11-én a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium dísztermében.

Bővebb információ: www.fasori.hu. Szervező: Barcsay Zsombor (06-30/317-5863).

■ – BARCSAY –

Munkatársi találkozó Szarvason

A nyári találkozó helyszínén, Szarvason gyűltek össze a munkatársak április 15. és 18. között, hogy egymással és a Szélrózsának otthont adó gyülekezettel, várossal és nem utolsósorban a tereppel találkozzanak. Egy nagyon

lelkes fiatalokból álló, harminckettős erdélyi csapat érkezett még a hétvégére, sok munkaterületen lehet majd velük találkozni júliusban is.

A négynapos összejevetel során volt alkalom sok szervezési kérdés-

ben előrelépni, a terepbejárás segítette a munkaági felelősöknek a további készüléskorban azáltal, hogy láthatták, a fejükben bontakozó tervek hol és hogyan fognak megvalósulni.

Az egyik délelőttön Benkóczy Péter tartott csapatépítést. Jó volt megtapasztalni, hogyan válik a bemutatkozó körben még visszahúzó, távolságtartó emberekből végül egy közös célért dolgozni képes, lelkes közösség.

Két előadás segítette még a munkatársak szemléletgyűjtését: Orosz Gábor Viktor az idei Szélrózsa motójáról, üzenetéről (*Középkedés veled*) tartott vitett képes, gondolatindító előadást, Kodácsy-Simon Eszter vezetésével pedig azon gondolkodott együtt a csapat, hogyan lehet környezettudatosan szervezni egy ilyen fesztivált.

Remélhetőleg mindkét témáról hamarosan fent lesznek a háttéranyagok a Szélrózsa honlapján: www.szelrozsatlalako.hu.

■ DARVAS ANIKÓ

A SZERZŐ FELVÉTELE

Tűnődés a morfondírozásról

Töpreng, mereng, átgondol, fontolgat, latolgat, mérlegel, meghány-vet, számíthat, megrág, tanakodik, tűnődik, vívódik, rágódik, tételődik – morfondírozik.

***

Mikor morfondírozik a legtöbbet az ember, ha nem a pár- és pályaválasztás időszakában, amikor a merre és hogyan tovább kérdése a legégetőbb van jelen az életében, amikor el kell döntenie, hogy milyen értékek mentén, milyen hitvallást, ideológiát követve és képviselve szeretné leélni az életét?

Morfondírozik, és közben újra és újra megbizonyosodik róla, hogy ha nem tudja is mindig – akár legjobb szándéka ellenére sem – elég következetesen és vonzóan-hívogatóan képviselni a saját értékrendjét az utána jövő nemzedékek felé, akkor is csak így lehet, sőt így érdemes igazán élni.

***

Morfondíroznak. Apró-cseprő és fajsúlyos kérdésekről. Egy-egy döntés mellett és ellene szóló érvekről. Boldogságról és boldogtalanságról. Sikerről és sikertelenségről. Az életéről és értelméről. Istenről...

***

Mikor morfondírozik a legtöbbet az ember, ha nem akkor, amikor fiatalna – vagy, mondjuk, a tanítványa – épp a pár- és pályaválasztás időszaka-

Elég-e – vagy ha úgy tetszik: viheti-e előbbre a világ alakulását – a *belső*, a magunkban elvégzett és magunknak megtartott morfondírozás? Szabad-

e *nem* megosztanunk másokkal a gondolatainkat, ha ők – ráismerve, hogy ők is pont ettől szenvednek, ettől rettegnak, ezzel küzdenek, ez elől menekülnek, és így tovább – épp így kaphatnának iránymutatást, juthatnának közelebb a döntéshez, a megoldáshoz? És vajon – *Édes Árpád* református „morfondír-író” szavaival élve – morfondírozásunkból lesz-e cselekvő kereszténység?...

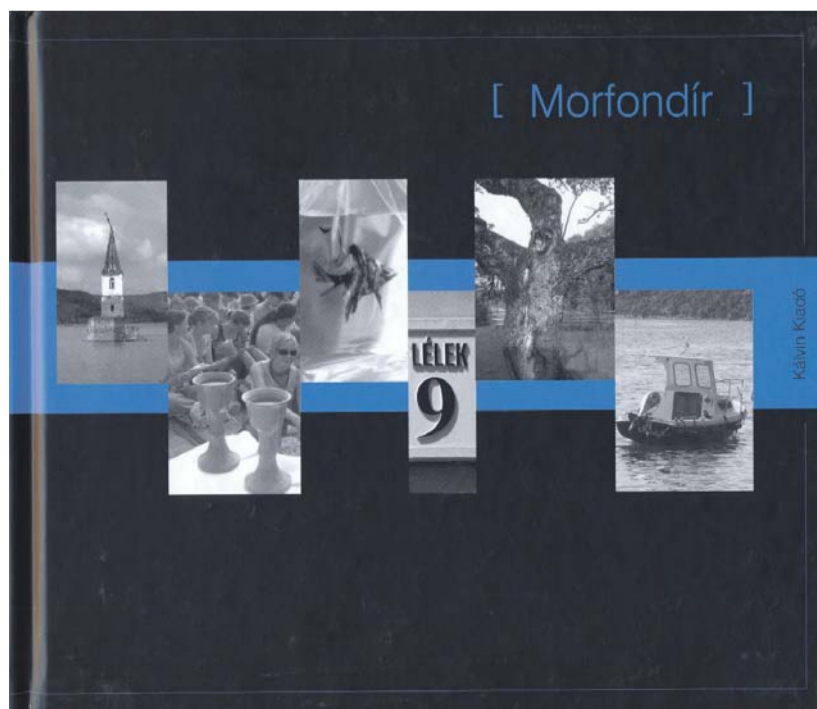
***

Ha Istenre mutató morfondírozását valaki leírja, és azt másvalaki közzéteszi, akkor az már, bizonyos szempontból, cselekvő kereszténység. Hiszen másokat is morfondírozásra buzdít(hat), és cselekvést generál(hat).

***

„Egy hívó ember minden élethelyzetében eljuthat arra a pontra, hogy Istenről gondolkodjon. (...) alapján véve mindegy, hogy ezt mi hívja életre, a Biblia, egy igehirdetés, egy zsolnárt vagy egy dal szövege, egy reklámfelirat, egy kép, egy film vagy éppen mások továbbgondolásra méltónak talált szavai” – írja Kókai Nagy Viktor, a *Morfondír* című kötet ötletgazdája az előszóban. A tavaly nyári Csillagpont református ifjúsági találkozóra időzítve kiadott könyv a *Reformátusok Lapja* 2006–2009. évi lapszámainak ifjúsági oldalán, a *Morfondír* rovatban megjelent írásokból közöl válogatást. Az elsősorban fiatalok számára íródott, de valójában mindenkihez szóló morfondírok mind egyikét egy-egy találó-beszédes illusztráció teszi még inkább elgondolkodtatóvá – és még inkább Istenre mutatóvá.

■ – VITÁLIS –

Kókai Nagy Viktor (szerk.): *Morfondír*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2009. Ára 1300 forint.

Fenntarthatóság és vezetői jövőkép

► Az evangélikus oktatási intézmények – óvodák, általános és középiskolák – vezetőinek szakos tavaszi konferenciáját április 19-én és 20-án tartották a balatonszársói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban. Pokorni Zoltán személyében egy volt oktatási miniszter is megosztotta gondolatait a jelenlévőkkel. Az ismét kormányzásra készülő Fidesz-KDNP országgyűlési képviselőjével a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője, Pröhle Gergely beszélgetett. A szakmai tájékozódás mellett feltöltődésre, a közösség megélésére is lehetőséget kínáló két nap központi témája a fenntarthatóság és a vezetői jövőkép kérdése volt. A konferencia összehívására Kalina Katalint, egyházunk oktatási és nevelési osztályának vezetőjét kértük.

– Az evangélikus egyház – méretéhez képest – igen jelentős iskolarendszert tart fenn. Komoly kihívást jelent az intézmények életképességének hosszú távú biztosítása, legyen szó a működtetésnek akár az anyagi, akár a személyi feltételeiről. Sajátos adottság, hogy miközben az intézmények a lutheránus szellemiség továbbadásának is központjai, az iskolák tanulói között általában az evangélikus gyerekek vannak kevesebben. Sokat beszélgettünk arról, vajon nem jelent-e konzervatív elhatárolódást a modern világtól, hogy kitartunk evangélikus értékeink mellett. Egyetértés alakult ki abban, hogy alkalmazkodnunk kell a 21. század elvárásai-

hoz, de továbbra is a hagyományos értékeket kell képviselnünk. Miként Ittész János elnök-püspök és Fabiny Tamás püspök szavaiból kiderült, az egyház vezetése is ezt várja el oktatási intézményeinktől.

A vezetői jövőkép kérdése azért került a konferencia napirendjére,

Pokorni Zoltán és Pröhle Gergely

mert intézményeink élére nagyon nehéz – minden szempontból megfelelő – vezetőket találni. És ennek nem az a fő oka, hogy a törvény értelmében csak evangélikus vallású személy töltheti be a vezetői pozíciót, hanem az, hogy napjainkban óvoda- vagy iskolaigazgatónak lenni nem túl hálás feladat. Mégpedig azért nem, mert az igazgató egy személyben felelős mindenért: a gyerekek oktatásának-nevelésének színvonaláért éppúgy, mint az intézmény gazdálkodásáért. Az intézményvezetés rendjét tehát a törvényhozás szintjén is újra kellene gondolni. Ezzel jeleztük is az illetékeseknek. Jelenleg egyébként két országos és két gyülekezeti fenntartású oktatási intézmény élére keresünk vezetőket, jövőre pedig hat helyen jár majd le az igazgató megbízatása.

Egyházunk intézményrendszeri közül a diakóniai és az oktatási a legnagyobb. Fontosnak tartjuk, hogy e két terület között kapcsolódási pon-

tokat építsünk ki. Ezért is szerveztük úgy a programot, hogy a diakóniai bizottság, illetve a diakóniai osztály vezetője – Gregersen-Labossa György, illetve Buda Annamária – is szót kapjon. Kiderült, hogy már most is kitűnő kezdeményezések vannak arra, hogy a diákok és a tanárok miként tudnak bekapcsolódni az önkéntes diakóniai munkába. Kifejezetten biztatjuk a kollégákat, hogy támogassák az ilyen jellegű törekvéseket. Ily módon ugyanis oktatási intézményeink egyik jellemző, fontos profilja lehet a szeretetszolgálatra való nevelés – a

gyerekek szociális érzékenységének fejlesztése. Az, hogy megtanítsuk őket az idősek, illetve a gyengébbek, elesettebbek elfogadására, felkarolására, istápolására.

Ugyancsak e két terület egymással való „párbeszédét” jelzi, hogy a konferencián tartotta alakuló ülését a Szezhlo bizottság. A testület – amelynek elnöke Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, titkára pedig Jancsó Kálmánné, az Evangélikus Pedagógiai Központ szakértője lett – azoknak az evangélikus gyerekeknek kínál ösztöndíj-lehetőséget, akik tehetségesek, de – szociális körülményeik miatt – tehetségüket nem tudják megfelelően kibontakoztatni. Az ösztöndíjjal nem kizárólag a saját intézményeinkben tanulókat kívánjuk támogatni, arra – a következő tanévtől – bármely más egyházi iskolába járó evangélikus diák pályázhat.

■ Lejegyezte: V. J.

Kettős háló szövésére vállalkoznak

Újabb hallgatók végeztek a munkatársképző tanfolyamon

A gyülekezetimunkatárs-képző harmadik tanfolyama harminckilenc hallgató felkészülésével ért véget április harmadik hétvégéjén Piliscsában, a Béthel Missziói Otthonban. Az előző két évfolyam munkatársaival együtt immár százötven testvérünk vehet részt – a helyi lelkészek segítségével – mintegy hetven gyülekezet lelki építésében.

Hallgatóink az ország minden részéből érkeztek Soprontól Nyíregyházáig, Pécestől Budapestig. A legtöbben, immár tizenhatan, Bencze András lelkész gyülekezetéből, Székesfehérvárról vettek részt a képzésben.

Mivel napjainkban sokkal nehezebbek az életkörülmények, mint korábban, kívánatos, hogy gyülekezeinknek meglegyenek a saját „háloí”, hogy ha szükség van rá, támaszt tudjon nyújtani a közösség. A munkatársképzés tehát azzal a céllal indult el, hogy minden gyülekezetben szövődhessen egy szociális segítő háló és egy lelki háló, amelynek egy-egy pontján egy-egy munkatárs áll a hívek rendelkezésére. Ő az, aki a rábízott tíz-tizenöt család életét kíséri, közelebbről ismeri, állandó kapcsolatban áll velük. A munkatársak ily módon a lelkészek kinyújtott kezei, hiszen különösen a nagyvárosi híveink alig ismerik egymást, sokszor a lelkész sem tud mindenkihez eljutni. Ezenfelül a munkatársak a lelkész fontos segítőitársai lehetnek a gyermekmunkában, az adminisztrációban, a kórházi beteglátogatásban, rendezvények szervezésében.

Közben – évente két hétvégén – állandó továbbképzésben is részesülnek testvéreink, amelyre mindig nagy örömmel készülnek. Ennek során mind bibliismeretükben, mind az egyház múltjának ismeretében elmélyülnek, de lelkigondozói beszélgetést is gyakorolunk – „szimulálunk”, ahogy a szaknyelv emlegeti –, s egy-egy esetmegbeszélést aztán közösen értékelünk.

Legutóbb dr. Varga Gyöngyi, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Őszövetségi Tanszékének docense az

Őszövetség családképet rajzolta fel, dr. Bácskai Károly, az újszövetségi tanszék vezetője pedig pünkösd ajándékait vette számba. Mindketten nagyon életközéletről szemlélték a bibliai kijelentéseket.

Kézdy Péter helyi lelkész az élettársi közösség és a házasság különbségeit taglalta, míg e cikk szerzője két igehirdetéssel, valamint előadással szolgált. Utóbbi a bibliaolvasás fontosságát részletezte, indokolta, és

igyekezett segítséget adni a megértési nehézségekben.

Nem maradt el a munkatársak beszámolója sem szolgálatokról, nehézségeikről. Vetített képes előadásra is sor került *Az utazó Jézus* címmel.

Az igehirdetések témájukban különböztek, de nagyon aktuálisak voltak. Az egyik, hangsúlyozva Jézus irántunk való szeretetét, illetve azt, hogy az Úr még az áruló Júdást is szeretete, végigvezetett nagycsütörtök estéjétől nagypénteken át húsvétig. A másik prédi-

káció a jézusi gondolkodást állította szembe a korszellem divatos eszméivel, s adott biztatást a keresztyén meggyőződés melletti kitartásra.

Ha Isten engedi és élünk, ez év őszén újra megszólal a toborzó trombita, hogy új testvérek álljanak az evangélium önkéntes szolgálatába, a régiiek pedig erősödjének elhívásuk örömeiben. Hiszen a munka sok, s a munkás még mindig kevés!

■ D. SZEBIK IMRE

A presbiter és házastársa

Egyházmegyei presbiteri csendesnap

► A lébényi gyülekezet adott otthont az elmúlt hét szombatján a Győr-Mosoni Egyházmegye presbiteri csendesnapjának. A nyitóáhitaton Koháry Ferenc helyi lelkész hirdette Isten igéjét.

A megjelent presbitereket – akik közül sokan, nem ok nélkül, feleségükkel együtt vettek részt az alkalmon – Kiss Miklós, az egyházmegye esperese köszöntötte. A presbiterfeleségek részvételét az indokolta, hogy a tanácskozás központi témája *A presbiter és házastársa* volt.

zasságban nagy jelentősége van a szeretetnek, a megértésnek, a kompromisszum készségének és a megbocsátásnak. Szóltak a szülői életpélda fontosságáról, és beszéltek a szingli gondolkodás veszélyeiről is. Az előadás kiegészítéseként levetítették a *Tűzálló* című amerikai játékfilmet, amely egy válságba jutott házasság megmentését dolgozza fel megrendítő módon.

Ebéd után rövid fórumbeszélgetésen elemezték a filmet a presbiterek, majd koncertet hallgattak meg a templomban. A csornai gyülekezet tagjaiból egy éve alakult meg a *Metamorfózis* nevet viselő zenekar,

A témát Szabó György egyházkerületi felügyelő és felesége, Rollkó Béata (*képünkön*) vezette fel, akik harmincegy éve élnek boldog házasságban. A házaspár – egyébként lelkes szervezői az egyházkerületben a *Házasság Hétvége* mozgalomnak – előadásában elmondta, hogy a tökéletesen összeillő pár: mítosz. Ezért a há-

amely jól ismert ifjúsági énekek mellett saját szerzeményeit is előadta. Az egyórás koncert nagy sikert aratott a hallgatóság körében.

A presbiteri csendesnap úrvacsorai istentisztelettel zárult, amelyen Karsay Lajos gyórszemerei lelkész szolgált.

■ K. M.

HIRDETÉS

A Magyar Protestáns Tanulmányi Alapítvány felvételt hirdet a Protestáns Felsőoktatási Szakkollégiumba (1121 Budapest, Eötvös út 35.) a 2010/2011-es tanévben nappali tagozatos, protestáns egyetemi és főiskolai hallgatók számára. Információk a felvételi feltételekről a www.mpta.hu honlapon vagy az 1/391-9050-es telefonszámon. A jelentkezések beérkezési határideje május 24.

HIRDETÉS

Kő a köbön

Kő a köbön címmel tartanak tavaszi evangélikus pesterzsébeti evangélikusok. Az igehirdetés szolgálatát Ittész István lelkész végzi vendégek, művészek, zenészek, biznisszervezők közreműködésével.

Program

- Május 7., péntek 18 óra: *A megvetett kő*
  - Május 8., szombat 18 óra: *Követ és cirkusz*
  - Május 9., vasárnap 10 óra: *Megkövező kőszívek*; 18 óra: *Élő kővek*
- Cím: 1204 Budapest, Ady Endre u. 89.

HIRDETÉS

„Pesti Hetek” logópályázat

Budapest belvárosának gyülekezetei, a „Pesti Hetek” (Angyalföld, Deák tér, Fásor, Ferencváros, Józsefváros, Kőbánya, Zuglói) pályázatot írnak ki embléma készítésére.

A logón jelenjen meg a nagyvárosi lét és a Krisztus-követés együttes fontossága, az evangélikus karakter, a hét gyülekezet egysége. A logó tartalmazza a „Pesti Hetek” feliratot, ugyanakkor fontos, hogy bélyegzőként, levélpapír fejlécében, transzparensszen is használható legyen.

Egy pályázó több pályaművel is pályázhat.

A pályaműveket egy példányban kell benyújtani papíron, színes, nyomtatott formában, valamint elektronikusan, elsősorban ai, eps, pdf, másodsorban jpg, tiff vagy psd képfarmátumban.

A papíron és CD-n rögzített képet jelígel borítékban küldjék el a következő címre: Koczor Tamás, 1085 Budapest, Üllői út 24. Kérjük, hogy egy belső, lezárt borítékban a pályázók helyezték el személyes adataikat.

Beküldési határidő: május 14. (postabélyegző)

Minden pályázó könyvjutalomban részesül. Az egyetlen nyertes pályamű díjazása: 25 000 forint. A győztes műre vonatkozóan a Pesti Hetek a továbbiakban tulajdonosi jogokat élvez.

HIRDETÉS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) köszönetet mond mindazoknak, akik 2008. évi személyi jövedelemadójuk egy százalékával az evangélikus teológiai képzés, továbbképzés és kutatás céljait szolgáló Dr. Sólyom Jenő Alapítványt (SJA) támogatták. Az alapítvány kuratóriuma tájékoztatja az érdekelteket, hogy az így befolyt összeg 400 186 forint. Minden további támogatást hálással fogadunk a jövőben is. A Dr. Sólyom Jenő Alapítvány adószáma: 18049000-1-42, számlaszáma: 11714006-20309868.

Az EHE vezetősége és az SJA kuratóriuma

HIRDETÉS

Meghívó

Az Iniciatíva Protestáns Vállalkozói Egyesület szemináriumot rendez kis- és középvállalkozók részére május 8-án 9.30-tól 15 óráig. Helyszín: Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara, Budapest IX., Ráday u. 28.

Program:

- *Egyház a kapitalizmusban* – D. Szabik Imre nyugalmazott evangélikus püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke
- *Választások után, de mi előtt?* – Tökécski László politológus, a Magyarországi Református Egyház főgondnoka

Az ebédszünet után az Iniciatíva egyesület közgyűlése.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk. Részvételi díj: 1500 forint (ebéd-térítés). Lelkészeknek ingyenes a részvétel.

Jelentkezni május 3-ig lehet *Koren Andrásnál* a 30/966-3040-es telefonszámon vagy az *iniciativa@gmail.com* e-mail címen.

HIRDETÉS

Szent István könyvhét
és Könyv/Misszió program

A Luther Kiadó szeretettel és kedvezményekkel vár minden kedves érdeklődőt és vásárlót a *Szent István könyvhéten*. Időpont: május 10–15. Helyszín: Budapest, Ferenciek tere.

***

Idén is lesz *Könyv/Misszió*, melyre gyülekezeti iratkeresztőket, egyházi könyvesboltokat és lelkes gyülekezeti tagokat is várunk. Időpont: május 12., szerda 14 óra. Helyszín: Pilinszky kávéház (Budapest, Váci u. 33., az Erzsébet híd pesti hídfőjénél).

A *Kell-e a Bibliának cégér?* – *Keresztény könyvek és marketing* című könyvszakmai műhelybeszélgetés programja:

- 14.00–14.20: *Könyvkiadói marketing* – Sipos Ágnes (Panem Kiadó)
  - 14.20–14.40: *Tapasztalatok a Stephanus könyvesbolt elindítása kapcsán* – Vas László (Szent István Társulat)
  - 14.40–15.00: *Aktív gyülekezeti könyvterjesztés Békés megyében* – Pentaller Attila református lelkész (Szarvas)
  - 15.00–16.00: *Hozzászólások és vélemények a témával kapcsolatban*
- Minden érdeklődőt szeretettel várnak a szervezők: a Luther Kiadó, a Harmat Kiadó és a Kálvin Kiadó. Részletek a www.konyvmisziio.hu oldalon.

***

További információ: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 20/824-5518. Fax: 1/486-1229. E-mail: kiado@lutheran.hu. Web: www.lutherkiado.hu.

Istentiszteleti rend • 2010. május 2.

Húsvét ünnepe után 4. vasárnap (Cantate). Liturgikus szín: fehér.
Lekció: Jn 16,5–15; Jak 1,16–21. Alapige: Zsolt 96,1–13. Énekek: 233, 318.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Jorsits Attila; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 6. Jorsits Attila; II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé de. 10. (úrv.) Veperdi Zoltán; II., Modori u. 6. de. 3/4 11. Sztójanovics András; Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9. de. fél 10. (úrv.) Sztójanovics András; Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12. de. 10. (úrv.) dr. Csepregi Zoltán; Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38. de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; Káposztásmegyér, IV., Tóth Aladár út 2–4. de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; V., Deák tér 4. de. 9. (úrv., családi) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; du. 6. Smidélusz Gábor; VII., Városligeti fasor 17. de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Balogh Éva; VIII., Üllői út 24. de. fél 11. Szabó Bertalan; VIII., Rákóczi út 57/a de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; VIII., Karácsony S. u. 31–33. de. 9. Szabó Bertalan; IX., Gát u. 2. (katolikus templom) de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; Kőbánya, X., Kápolna u. 14. de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; Kerepesi út 69. de. 8. (úrv.) Tamásy Tamásné; Kelenföld, XI., Bocskai út 10. de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (úrv., énekkari találkozó) dr. Blázy Árpád; XI., Némethy út 138. de. 9. dr. Blázy Árpád; Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24. de. 9. (úrv.) Balicza Iván; Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17. de. 10. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. negyed 12. (családi) Keczkó Pál; XIII., Kassák Lajos u. 22. de. 10. (úrv.) Kendeh György; Zuglói, XIV., Lőcsei út 32. de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; XIV. Gyarmat u. 14. de. fél 10. Tamásy Tamásné; Pestújhely, XV., Templom tér de. 10. (úrv.) Szabó B. András; Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom) de. 10. (úrv.) Ponicás Erzsébet; Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11. de. 10. (úrv., családi) Győri Gábor; Cinkota, XVI., Batthyány I. u. de. fél 11. (úrv., anyák napi családi) Smidélusz András; Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24. de. 9. (úrv.) Smidélusz András; Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9. (úrv.) Grendorf Péter; Rákoshesztyúr, XVII., Pesti út 111. de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; Rákoscaba, XVII., Péceli út 146. de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3. de. 10. (úrv.) Hulej Enikő; Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom) de. 8. (úrv.) Hulej Enikő; Kispeszt, XIX., Templom tér 1. de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; XIX., Hungária út 37. de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; Pestszentpéter, XX., Ady E. u. 89. de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; Budafok, XXII., Játék u. 16. de. 10. (úrv.) Magassy Sándorné; Budaörs, Szabadság út 75. de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem) de. fél 10. dr. Fabiny Tibor.

Összeállította: BODA ZSUZSA

Örvendezés renoválások után

► **Másfél évtizeden át tartó renoválási folyamatot lezáró ünnepi istentiszteletet hirdettek templomukban a zalaegerszegi evangélikusok az elmúlt vasárnapra, Jubilate, az örvendezés vasárnapjára. Az alkalom igehirdetője Ittész János püspök volt. A liturgiában részt vett Szabó Vilmos és felesége, Szabóné Piri Zsuzsanna, valamint Loós Csaba nyugalmazott lelkész.**

A zalai megyeszékhelyen élő evangélikusok 1902-ig Zalaistvánd szórványterületén éltek. Templomukat 1907-ben szentelték fel, majd 1928-ban a lelkészlakást és a gyülekezeti helyiségeket is magába foglaló méltóságos emeletet építettek fel. Ezt az állam 1951-ben katonai célokra elvette. Helyette egy lakótelepi lakást utaltak ki a lelkésznek. 1964-től a gyülekezetbe érkező Pintér János lelkész viszont már – lakáscsere révén – a földszinti helyiségekbe költözhetett be. 1989-ben az egyházközség visszakapta az épületet, de anyagi okokból a felső szintet bérbe adták.

1996-ban elhatározta a gyülekezet, hogy folyamatosan felújítják ingatlanjaikat. Az elmúlt másfél évtizedben megújult a templom tetőzete, renoválták a gyülekezeti házat, és körüllötte parkot alakítottak ki. Toronyórát szereltek be, és először a templom belsejét, majd az elmúlt ősszel a külsőjét is renoválták. A felújítások között tartják számon, hogy 2001-ben, amikor Szabó Vilmos lelkész – fele-

ségével, a Pusztaszentlászlón szolgáló Szabóné Piri Zsuzsannával – meghívta a gyülekezet lelkészének, a parókia lakhatatlansága miatt egy lakótelepi panellakást kellett vásárolniuk, amelyet szintén renováltak. Itt lakott

já kell teremteni. A templom az a műhely, ahol az újjáteremtés végmaga a gyülekezet tagjain az igehallgatás és a szentségek vétele által. Itt Isten szeretetének erőterébe kerülünk. Végezetül Ittész János felhívta

FOTÓ: SZERZŐ FELVÉTELE

a lelkész házaspár a gyülekezeti ház elkészültéig.

Az istentiszteleten Ittész János püspök az ünnep ószövetségi olvasmánya, Ézs 65,17–19.24–25 alapján hirdetett ígét. Hangsúlyozta, hogy e szakaszban az örvendező Isten szóval meg, aki megmutatja titkait, és örömtől szán a fogságból szabadult, elkeseredett népének. A külső nyomorúságot viszonylag könnyű rendbe tenni, de a belsőt nagyon nehéz – fogalmazott a püspök. Mert az embert nem lehet felújítani, hanem új-

a figyelmet arra, hogy a vasárnap szoltára az egész földet örömmre szólítja, nem csak a hívőket.

Az istentisztelet utáni közgyűlésen elhangzott, hogy az elvégzett munkákat a gyülekezet tagjainak adományaiából, valamint az alapítványtól, az egyházkerülettől, az egyházmegyétől, az önkormányzattól kapott, illetve pályázatokon nyert támogatásokból fedezték. De segítette a gyülekezet Canterina kórusának önkéntes adománya is.

■ MENYES GYULA

Magyar papnék Bajorországban

► **Jelentős találkozónak, a Németországi Protestáns Egyház (Evangelische Kirche in Deutschland – EKD) lelkészfeleségei küldöttgyűlésének adott otthont április 19. és 22. között a festői bajor városka, Rothenburg ob der Tauber (a Tauber folyó mellett fekvő Rothenburg).**

Az összes tartományi egyház (Landeskirche) működtet olyan szervezetet, amely a lelkészfeleségek együttműködésére épül, az ő problémáik megoldásában próbál segíteni (Pfarrfrauendienst). A mostani négy nap az EKD szervezésében arra adott lehetőséget, hogy a tartományi egyházak választott küldöttei országos szinten találkozhassanak egymással.

Ezekre a gyűlésekre minden alkalommal meghívunk két vendéget is. Idén – a bajor és a magyar egyház több évtizedes együttműködésére való tekintettel – hazánkra esett a választás. A magyar papnékat Némethné Tóth Szilvia (Pécs) és e beszámoló írója képviselte; a vendégek összes költségét az EKD állta. Köszönet érte!

A találkozó mottója a vendégfogadás: „Gast sein, gastfrei sein.” Ez a téma a *Zsidókhöz írt levél* gondolatára épül: „A testvéri szeretet legyen maradó. A vendégkeresetről, mert ezáltal egyesek – tudtukon kívül – angyalokat vendégeltek meg.” (Zsid 13,1–2)

A felszólításból személyes kérdések következnek: Nyitottak vagyunk-e arra, hogy vendéget fogadjunk, illetve hogy vendégként otthon érezzük magunkat valahol? Észrevesszük-e, amikor Isten valakit an-

gyalként állít mellénk; képesek vagyunk-e arra, hogy mások angyalává váljunk? Mit tudunk kezdeni az a tényvel, hogy az élet állandó jellemzője a változás? Észrevesszük-e útközben a kihívásokat? Megtaláljuk-e a biztonságot és a stabilitást a változó körülmények között?

A napirendben váltották egymást a praktikus kérdéseket tárgyaló és a

személyt. Az odafigyelés később adományában is, imádságtémában is megmutatkozott.

Nagy igény volt a tapasztalatcsere, gyakorlati és jogi kérdések megvitatására. Bár ezek a témák a kívülállók érdeklődésétől látszólag távol állnak, mégis hasznos tanulságokat tartalmaztak a magyar vendégek számára.

FOTÓ: BETTINA BERTRAM

Némethné Tóth Szilvia Magyarországról és egyházunkról beszél

lelki elmélyülést szolgáló programok. A legtöbb beszélgetés csoportokban zajlott. Például: Ki hogyan kezeli a váratlan, rosszkor érkező látogatót vagy a kellemetlen helyzeteket? Hogyan lehet megőrizni a parókian a magánélethez való jog (a család védelme) és az embertárs felé való nyitottság egyensúlyát?

Egyik délelőtti szakember vezetésével, bibliodráma formájában került sor a *nagy vacsora* (Lk 14,15–24) példázatának feldolgozására, minden történetbeli szereplő látásmódját, véleményét figyelembe véve.

Esti program keretében lehetőség nyílt arra, hogy a résztvevők közelebbről megismerjék a magyar egyház életét és a magyar küldöttek

Egyik délután szakértő idegenvezető-lelkész mutatta be a hölgyeknek Rothenburg gazdag történelmét és nevezetességeit.

Az utolsó, ünnepi estén a bajor tartományi egyház adott fogadást a küldötteknek. Az alkalmat megtisztelte jelenlétével dr. Johannes Friedrich, a Landeskirche püspöke is, aki beszédében kitért minden olyan fontos kérdésre, amely a német lelkészfeleségeket foglalkoztatja.

Ez az alkalom egyszeri lehetőség volt, de a bajor–magyar együttműködés tovább folytatódik: két vendég kapott meghívást Balatonszárszóra, a magyar papnék szeptember végi találkozására.

■ ECSEDI ZSUZSA

„A szeretet globalizációja” a mindennapok gyakorlatában

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

► Néhány hete keresett meg Kovács Márta, aki egy evangélikus szerzetesközösség alapítását tervezi, melynek ökológiai vonatkozásai is vannak. Amikor találkoztunk, érdeklődve hallgattam terveit, céljait, motivációit. Beszélgetésünk után kértem, hogy néhány kérdésben az olvasókkal is ossza meg gondolatait.

– Az alapító iratban elítélik a globalizáció jelenségét, később mégis a „szeretet globalizációjának” megvalósulását tűzik ki célul. Mit jelent ez a kifejezés?

– A globalizáció a lakott Föld minden négyzetcentiméterére érvényes valóság. Meg nem kerülhető, át nem léphető, az idő múlásából adódóan vissza nem fordítható folyamat. Amire vállalkozhatunk, az az alternatív életmód, amely szerint ma itt, Magyarországon, keresztény és társadalmi hagyományaink összeszerkesztésével élni lehet.

Hitünk esszenciája, hogy „úgy szeretne Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. Ez egyetemes projekt, alternatív globalizáció, hitem szerint az egyetlen olyan érvényes globalizáció, amely minden egyes embert felemel, mind egyikük életét, emberi méltóságát kiteljesíti. Ennek a felelős gondolkodásnak és cselekvésnek sehogy másképp nem tudunk eleget tenni, csak úgy, hogy a szeretetet kiterjesztjük nemcsak minden emberre – ez a legnehezebb része ennek a projektnek: szeretni a szerethetlent is! –, hanem a teljes teremtett világra.

– Milyen konkrét lépéseket tettek eddig ennek megvalósításáért?

– Résztéve kell válnunk nemcsak a társadalomnak, hanem a természetnek is, ez teremttségünkkel adódó feladat és felelőség. A nagyváros tizedik emeletéről ez a lehetetlennel határos vállalkozás, és egyre nyilván-

valóbb, hogy a faluból is az. Idézzé fel magában mindenki azt az élményét, amikor megsimogatott egy kiscsibét, amikor elültetett egy palántát... Újra meg kell élnünk a gyakorlat, a cselekvés szintjén, hogy mit jelent a földdel való foglalatosság, milyen annak a tojásnak az íze, amit az udvarunkon kapirgáló tyúkóktól szedtünk össze, milyen ízű az a paradicsom, amelyiket mi neveltünk, és a nap érlelte.

Ez olyan alapvető változást és váltást kíván, aminek először a lelkünkben, a szívünkben, a fejünkben kell megélnie – mint a paradicsomnak! –, hogy utána ez a körülöttünk lévő valóság megváltoztatásában is láthatóvá váljék. Kereszténnyé válni identitásváltást jelent, és ez egyben létförnyítés is. Ezt nem lehet megspórolni! Ez a szeretet globalizációja egyetemes projektjének megvalósítása.

– Céljaik között olvastam, hogy „a földön, amit »művelünk és őrzünk«, a hely hagyományai, az ökológia és az örökkévaló Isten ökonómiaja szerint gazdálkodjunk”. Hogyan valósítható meg ez a gyakorlatban?

– Célunk, hogy mi magunk is megéljük saját teremttségünkkel való egységünket, azt, hogy szerves része vagyunk a teremtett világnak, része vagyunk mindannak a jónak, szépségnek, igaznak, amit szentháromságos Istenünk megalkotott, és aminek a művelését és őrzését ránk bízta. A mi felelőségünk, hogy keresztény hagyományaink, társadalmi és gazdasági hagyományaink „összegyűréséből” olyan élő, valóságos rendszert formáljunk, ahol a vendégnek, a látogatónak helye és konkrét feladata van, és ez ne elrissa a változtatástól, hanem vonzza, inspirálja. Bevonjuk életünkbe, és

megkínáljuk minden jóval, széppel és nem utolsósorban finommal, amivel az Örökkévaló elhalmoz bennünket. Így válik valóságosan eldönthetővé, hogy melyik paradicsom finomabb. A személyes projekten és felelőségen túl szűkebb-tágabb környezetünkért is felelősek vagyunk! Ez is teremttségünkkel adódó részünk. A vállalkozás arra, hogy az együttélés harmóniáját ilyen új létformában éljük meg, véleményem szerint felér egy északi-sarki felfedező expedícióban való részvétellel... de létezik számunkra lehetetlen?

– Az alapító okiratban külön hangsúly kerül az imádság és a munka egybefonódására. Milyen tevékenységekről van itt szó konkrétan?

– Ez megvalósíthatatlan álomvilág a szentháromságos Istennel való őszinte, szoros kapcsolat nélkül. Mert ez a „vállalkozás” nem kivonulás a világból, hanem bevonulás a teremtett világba! A teremtett világ helyreállítása, gyógyítása, olyan mértékben és olyan szinten, ami ma, itt és most, vele egyetemben megtehető! Ennek az egységnek kulcsa az imádság, a kimondott és az elmélkedő, a magánima és a közösség közös imája egyaránt. Az imádságot a cselekvésnek, a munkának követnie kell, mert nem álomvilágban élünk. A munka különleges ima, dicséret, dicsőségadás az Istennek. A munkában az egész ember teljes emberi mivoltával vesz részt, így a harmónia itt fontos igazán. A látható világ és a láthatatlan világ jó, szép és igaz együttélése múlik ezen.

– Hogyan lehet támogatni az Önök munkáját, és hogyan lehet csatlakozni?

– A legfőbb támogatás most az imádság, de ezen túl minden egyéb támogatást is elfogadunk. A szerzetesrendhez való csatlakozás vagy a munkánkban való részvétel személyes kapcsolatfelvételt igényel, ez megtehető a Szentzsag@gmail.com e-mail címen.

■ KSE

Norvég népfőiskola diákjainak koncertje a Faszorban

A budapest-fasori evangélikus templom kiváló akusztikájú belső terében felejtethetetlen élményt nyújtott április 20-án a Toneheimi Népfőiskola mintegy százötven (!) diákjának kóruskoncertje.

A norvég fővárostól százötven kilométerre található intézmény sokoldalú hangszere és énekes képzést kínál húsz év körüli fiatalok számára. Olyan diákoknak nyújt továbbképzési lehetőséget, akik rendelkeznek zenei alapokkal, vagyis kórusban énekelnek vagy zenekarban játszanak. Klasszikus és modern komolyzene, dzsessz, népzene, zeneszerzés, karvezetés, hangképzés,

hallásfejlesztés szerepel a palettán – a cél az érdeklődő fiatal tehetségek gondozása.

Mindez igen kötetlen formában, mégis jól szervezeten történik. A diákok maguk készítik el saját órarendjüket, és bár előképzettségi szintjük igen eltérő, mégis összekovácsolja őket a közös produkciókra való felkészülés. Szép sikert ért el több diákjuk hivatásos művészként, de a hobiszinten zenélők is életre szóló élményt kapnak egy-egy kurzus elvégzése révén.

A fasori templom a koncert napján szinte megtelt utcai öltözetű, kedves fiatalokkal, akik a falak men-

tén körben és fent, a galérián foglaltak helyet. A kisebb létszámú, „hagyományos” egyházművekkel kezdő leánykórust Heidi Granlund dirigálta a szentély karéjában. A fehér inges iskolai kórus Kyrrie- és írásénekeibe már a karzat is bekapcsolódott.

Aradi György lelkész rövid, magyar és angol nyelvű prédikációja után Havard Forvemo karvezető valóságos örömeleklést varázsolt a templomba. A kvadrofóniát is túlszárnyalta a tömör hangzás, a pizsgéstől a szaggatott kiáltásig skálázó modern kórusművek briliáns megszólaltatása mellett kiváló szólokt is hallhattunk.

Maroknyi hallgatóságunk lelkészünk javaslatára a „Tavaszi szél vizet áraszt...” kezdetű szép magyar népdal éneklésével adott szolid vizszonást a koncert végén. Dörgő tapsvihart kaptunk a norvég fiataloktól, ami csak pillanatra tudta felledtetni, hogy a szomszédos fasori gimnázium egyetlen diákja sem volt jelen...

Az előadás után tudtam meg, hogy ezt a magas színvonalú, izgalmas műsort a népfőiskola tanárai és fiatal diákjai egyetlen éves együtt munkálkodás révén hozták létre.

■ DÉVAI GYÖRGY

EVÉL & LEVÉL

Dzsessz, harangok, Gyón...

Soha nem gondoltam volna, hogy ez a három szó egymás mellett megfér egy mondatban, de most már nincsenek efelől kétségeim.

A magyarázat a következő. A Gyóni Evangélikus Egyházközség templomának harangjai jócskán megértek egy alapos felújításra. Tavaly elkezdtek az adományok gyűjtését, mondván, ha nem akarunk óriási költségvetéssel új harangot öntetni, akkor el kell végezni a szükséges karbantartási és felújítási munkálatokat.

A pénz csak lassan gyűlt, ezért olyan megoldást kellett keresni, amely megoldja a problémát. Időközben tudomást szereztem arról, hogy dr. Illanicz György nyugalmazott jogász és lelkész testvérem kitűnő dzsesszongorista, akinek ráadásul van egy Cegléden működő zenekara.

Amint megfogalmazódott a jótékonyági koncert ötlete, azonnal egyeztetni kezdtünk, és kitűztük a 2010. április 17-e, 17 órai kezdést. Dabas város önkormányzata ingyen a rendelkezésünkre bocsátotta a gyóni városrészen található Halász Móricz-kúriát, így már helye is akadt az alkalomnak.

Az időpont gyorsan elérkezett, és Gyuri bácsi, valamint barátai – dr. Lénárd Béla (basszusgitár), Kármán Sándor (dob) – szereztek a gyóniaknak egy kitűnő, szórakoztató estét. Az eseményt a Dabas Televízió rögzítette, így a koncertélményt DVD-n minden adakozó kedvű testvérünk hazaviheti, ráadásul a híres festőművész, Ruttkai Ferenc is felajánlott egy olajfestményt (címe: *Élnivágyó*), amelyre licitálni lehet, és az így befolyt összeg is a harangok felújítását szolgálhatja.

Köszönet a dzsessztrío tagjainak, Dabas Város Önkormányzatának és mindenkinek, aki a szervezésben és a lebonyolításban részt vett.

LÁSZLÓ MILÁN (Gyón)

Fényképkiallítás a csillaghegy-békásmegyeri evangélikus templomban

Az életéről is lemondtak az orvosok 2008 novemberében. Egy matematikai összejövetel után boldogan hazamentem, bezártam az ajtót. Ami utána történt, arról semmit nem tudok. A szomszédok a Deák téri gyülekezetet értesítették az eltűnésemről. Az igazgató lelkész úr jött a lakásomra, amikor a mentők, rendőrök behatoltak. Akkor már több napja feküdtem mozdulatlanul az ajtón belül. (Addig nem tűnt el semmi.) A kulcsokat a VII. kerületi önkormányzathoz adták le. Engem kórházba vittek.

Három koponyaműtéten estem át az eszméletvesztés miatt. Előbb „elbeszélgettem”, aztán magyar helyett csak idegen nyelveken tudtam kifejezni magam, aztán sehogy sem. A „beszédes” időszakban az orvossal tisztáztam, hogy a Jóisten eddig is vigyázott rám, ezután is így lesz. A főorvos egyetértett. Az utolsó műtét karácsonyra esett. (...) Fokozatosan őszre kezdett visszatérni a beszédképességem.

Azóta, hála Istennek, ismét teljesen egészséges lettem. Az életet, a gyönyörű Budapestet így igazából még jobban élvezem. Nagy örömmre ismét látogathatom a Deák téri templomot, egykori iskolámat és a csillaghegy-békásmegyeri evangélikus gyülekezetet. Itt múlt vasárnap egy fényképkiallítás megnyitóján lehettem jelen. A művészeti díjas fotóművész, Horváth Dávid és ugyancsak érdemes zeneművész fia, a harmóniumon játszó Horváth Bence, valamint együttesének többi tagja – Benkő Róbert (nagybőgő) és László Attila (gitar) – művészi élményt nyújtott.

Húsz év után országról és gyülekezetéről a kiállítás címe. A képek önmagukért beszélnek. Jellegzetes tájak, érdekes formák mutatják be a művész sokoldalúságát. A történelmi tárgyú fotók között nagyon emlékezetes a Nagy Imre és társai újratemetésén készült felvétel. Számomra különösen a gyülekezetéről készített művek voltak vonzóak. Ezek között kétségtelenül legkedvesebb a karácsonyi betlehemes kép a gyermekekkel.

DR. BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNES (Budapest)

Nyitott szívvel az „Úr könyörületese szíve” napján

A föltámadás utáni 2. vasárnap üzenete *misericordias domini*. A mai, programokban dűskáló világban kell valami „könyörület” ahhoz, hogy egy meghirdetett alkalmat „megszánjon” az ember, és engedjen a meghívásnak. A rákoszentmihályi testvérek nyitott szíve, vendéglátó szeretete – Börönte Márta lelkéssel az élen – lehetővé tette, hogy a Pesti Egyházmegye gyülekezetei nyissanak egymás felé.

Azt vesszük észre, hogy a panellakás-szindróma eluralkodik gyülekezeteinkben is. („Nem ismerem, és nem is érdekel a szomszédom élete!”) A Pesti Egyházmegye missziói előadójának éppen az a terve, hogy – mint olyan sok jó vidéki példa mutatja – dőljenek le az elidegenedés paneljei a megye méretű városrészekben is.

Április 18-án gazdag volt a kínálat, mert nemcsak a vendéglátók életével, vendégszeretettel, ötletes megoldásokkal, újszerű lehetőségekkel szembe-sülhettünk, hanem – a Gödöllőről kerékpáron érkezett Bence Zsófi vetített képes beszámolója révén – egészen Kenyáig tárultak szét a missziói karok. Segített a „nyitásban” a pesterzsébeti ifizenekar vezette énekek közül az ismert spirituálé: „Jöj hát, add a kezed, testvérem, / Járjunk mind a Kereszt fényében...”

GYŐRI JÁNOS SÁMUEL (Pesterzsébet)

FOTO: BELLA CECILIA

HÍREK, HIRDETÉSEK

A nyugdíjas lelkészek szokásos havi találkozóját május 7-én fél tízkor tartjuk a Deák téren. A nyitóáhitatot Zászkaliczky Péter, az előadást D. Takácsné Kovácsné Zelma tartja Jézus a modern teológia tükrében címmel.

A Farkasréti ökumenikus esték következő alkalmán, május 10-én, hétfőn 18.30-kor Szeverényi János országos missziói lelkész *Közös keresztény küldetésünk: evangélizáció és misszió* címmel tart előadást és vezet beszélgetést. Helyszín: evangélikus-református templom, Budapest XI., Németvölgyi út 138. Sok szeretettel várunk minden érdeklődőt!

HIRDETÉS

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

APRÓHIRDETÉS

Elajándékozánk bécsi, páncéltökés, F. Ehrbar gyártmányú, felhangolásra szoruló zongoránkat, az elszállításról gondoskodni kell. Érdeklődni a 62/635-484-es telefonszámon lehet.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED. ÉLED?

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ó, Uram, legyen figyelmes a füled, és hallgasd meg szolgáló imádságát, aki most éjjel-nappal imádkozik előtted szolgálóidért. Neh 1,6a (Jn 17,9; Mt 11,25–30; Kol 3,12–17; Zsolt 98) „Kis telefonom van nekem, két összetett kezem” – sokunkban kedves emlékeket idéz ez a gyermekdal. Különösen is élő ez a kép ma, amikor szinte mindenkinek ott a keze ügyében a mobiltelefon. Fontos az állandó elérhetőség, nehogy lemaradjunk értékes információkról. De közben nem árt, ha tudjuk, van egy másik telefonunk is: közvetlen vonal a „legfelsőbb szinthez”. Ez a telefon nem merül le, a vonal sosem foglalt, és mindig van téror. Csak éppen tudni kell elővenni, használni, és máris megkapjuk a legfontosabb infót: Isten szeret minket, és örök életre hívogatja minden gyermekét.

Hétfő

Mi azért szeretünk, mert ő előbb szeretett minket. 1Jn 4,19 (Jer 7,3; Jak1,17–25/26–27; Zsid 1,1–4) Amint hajtok az autópályán, a szemem sarkából figyelem az óriásplakátokat – döbbenet, hogy mi mindenre akarnak rávenni hangzatos szlogenekkel. Megmondják, mit vásároljak, melyik párthoz csatlakozzam, honnan remélek biztonságot, és hogyan éljek egészségesen. Az életpályán haladva lassan megértjük: Isten nem erőszakkal, nem cselrel vagy hazugságokkal akar minket befolyásolni, hanem szeretetével szelíden átforgalmazza életünket, gondolkodásunkat. Ha mi egymást szeretni tudjuk, az is csak azért van, mert ő már megmutatta minden emberi ésszel meghaladó szeretetét Jézus Krisztusban.

Kedd

Nem olyan-e az én igém, mint a tűz – így szól az Úr –, vagy mint a sziklazúzó pöröly? Jer 23,29 (Lk 12,49; Lk 19,36–40; Zsid 1,5–14) Sziklazúzó pöröly – akinek volt már a kezében ilyen szerzőm, az tudja, milyen érzés vele dolgozni. Ha a hatalmas kalapács meglendül, már nemigen lehet megállítani – kérelhetetlenül összezúzza, ami az útjába kerül. Ilyen ellenállhatatlan erőként lép be a világba, az emberi életbe Isten igéje is, amely a törvény által összetört, megszorított bennünket saját bűneink miatt, de fel is emel és újjá is épít a Krisztusról szóló evangélium által.

Szerda

Jézus így szól: „Nem az egészségesegeknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek; nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket.” Mk 2,17 (Jer 17,14; Róm 15,14–21; Zsid 2,1–10) Szomorú tapasztalatom, hogy keresztény gyülekezeteink nagyrészt „egészségesekből” állnak. Bár a legtöbben bűnösnek vallják magukat az istentiszteleteken, a hétköznapokban próbálják a tökéletesség álcáját magukra öltetni. Magukkal és egymással szemben is olyan elvárásokat állítanak, amelyek alapján könnyebb megítélni egymást. Talán elfelejtik, hogy az ítélet az Úr kezében van. De ő nem elpusztítani, hanem meggyógyítani akar minket. Ezért jött el Jézus Krisztus – a „betegekhez”.

Csütörtök

Ne nekünk, Uram, ne nekünk, hanem a te nevednek szerezz dicsőséget szeretetédért és hűségédért! Zsolt 115,1 (Jn 7,18; 1Kor 14,6–9.15–19; Zsid 2,11–18) ...a hatalmas templom tele volt hívőkkel és a zene szerelmeseivel. Amikor az orgonaművész befejezte csodás hangversenyének utolsó tételét is, a rövid csönd után az épületet földrengésszerű taps rázta meg. A művész csendes mosollyal kiállt a karzat mellvédjére, és mutatójával felfelé mutatott. A vastaps közepette csak a szájáról tudtuk leolvasni, amit mond: „Soli Deo gloria”, egyedül Istené a dicsőség...

Péntek

Az ő alkotása vagyunk, akiket Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk. Ef 2,10 (Zsolt 138,8b; Lk 22,39–46; Zsid 3,1–6) Amikor az ember valamilyen új eszközre tesz szert, érdemes elolvasni a használati utasítást, mielőtt használatba venné. A gyártó leírja, hogy mik az optimális működés feltételei, és mit ne tegyünk semmi esetre sem. Isten is adott kedvenc teremtménye, az ember mellé útmutatót, a Szentírást. Ott adja tudtunkra, hogyan is érdemes élni, és hogy az ember mire lett teremtve: Istent viszonsszeretni és szeretetét tovább sugározni. Sokkal könnyebb és boldogabb lenne a földön az élet, ha mindenki forgatná ezt a használati útmutatót.

Szombat

Jézus megkérdezte a meggyógyított vaktól: „Hiszel te az Emberfiában? Látođ őt, és aki veled beszél, ő az.” Erre az ember így szólt: „Hiszek, Uram.” És leborulva imádođ őt. Jn 9,35.37–38; Jn 6,160–62/63–69; Zsid 3,7–19) A vakon született ember örvendezik a gyógyulásán. A nép csodálkozik. A farizeusok bosszankodnak. Mindenki mással van elfoglalva, de Jézus kérdése rámutat a lényegre. Nem a szombati nap, nem a kívülről való véleménye, még csak nem is a csodalátás itt a lényeg, hanem csakis a Jézus Úrnak valló hit. Nekünk, mai embereknek is nekünk szegezi a kérdést, miközben szürkeállományunk a munka, a család, az anyagi kötelezettségek, elérendő célok körül forog: „Hiszel te az Emberfiában?”

■ SÁGHY BALÁZS

GYÁSZHÍR

Április 24-én hajnalban, 87 éves korában meghalt dr. Selmeczi János teológiai tanár, az Evangélikus Teológusotthon egykori igazgatója. Temetéséről később intézkednek.

**FIZESSEN ELŐ
LAPUNKRA!**

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 2-ától május 9-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>21.00 / m2 <i>Berlin felett az ég (német-francia filmdráma, 1987)</i> (130') „Történetem hősei angyalok. Igen, munka nélküli órangyalok, akik a háború befejezése óta Berlinben tevékenykednek, ahogy az Úristen így hátrahagyta őket. Azután egy szép napon az egyik angyal szerelmes lesz. Találkozik egy trapézművésznővel, aki cirkusban lép fel, angyalszárnyacsakkal a ruháján. Ezt nagyon mulatságosnak találja, és nagyon tetszik neki ez a lány. De ahhoz, hogy beleszerethessen, halandóvá kell válnia, mint minden földi lénynek. Nehéz elhatározás előtt áll...” – ajánlja filmjét az Arany Pálma-díjas Wim Wenders.</p>	<p>11.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gospelkrónika</i> 13.15 / Bartók rádió <i>Beethoven-maraton 2010</i> A Budapesti Fesztiválenekar játszik 18.05 / m2 <i>1100 év Európa közepén (magyar ismeretterjesztő filmsorozat, 1996)</i> Nagyvárad 18.40 / PAX <i>Sarepta (dokumentumfilm)</i> 21.10 / Duna Tv <i>Cselek (lengyel filmdráma, 2007)</i> (95') 21.10 / PAX <i>Lehulló lepel. In memoriam dr. Fabiny Tibor</i> 21.18 / Bartók rádió <i>Hogy volt</i> Vámos Miklós emlékezése</p>	<p>13.20 / Bartók rádió <i>Günther Kaunzinger játszik a Mátyás-templom orgonáján</i> 14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzői: Mozart kortársai. Billentyűs muzsika</i> 14.25 / RTL Klub <i>Kegyvesztettek (francia-amerikai-angol-olasz filmdráma, 1994)</i> (94') 14.35 / Kossuth rádió <i>Tér-idő</i> Nevelésre ítélt – kiskorú fogvatartottak élete 19.35 / Bartók rádió <i>Mesterbérlet</i> Az MR Szimfonikusok hangversenyének közvetítése a Bartók Béla Nemzeti Hangversenyteremből 21.10 / Duna Tv <i>Szerelemtől sújtva (magyar filmdráma, 2002)</i> (91')</p>	<p>10.25 / m2 <i>Századfordító magyarok</i> Ottlik Géza (1902–1990) 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> A református egyház félórásja 16.34 / M. Katolikus Rádió <i>Testvéregyházaink életéből</i> Jelentések a protestáns világból 19.10 / PAX <i>Fény előttem, fény utánam (magyar dokumentumfilm)</i> (30') Túrmezei Erzsébet portréja 19.53 / Kossuth rádió <i>Széllébélt</i> Lázár Ervin meséje 20.00 / Duna Tv <i>Viva Kuba (kubai-francia filmdráma, 2005)</i> (79') 21.30 / m1 <i>A Hortobágy legendája (magyar filmdráma, 2007)</i> (79')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>9.59 / m2 <i>A magyar írásbeliség története</i> Az első magyar szavak és a hivatali írásbeliség kezdetei 13.27 / Bartók rádió <i>Eliot Fisk gitárhangversenye</i> 13.34 / M. Katolikus Rádió <i>Szépkorúak klubja</i> 19.55 / Duna Tv <i>Szabad egy táncra? (amerikai zenés vígjáték, 2005)</i> (103') 21.00 / PAX <i>Poézis együttes (magyar zenés film)</i> (56') 21.05 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Benne: Bach: Magnificat 21.30 / m1 <i>Mámor nélkül (francia tévéfilm, 2001)</i> (85')</p>	<p>14.00 / Bartók rádió <i>A hét zeneszerzői: Mozart kortársai</i> Egyházzene 14.35 / RTL Klub <i>Koldus és királyfi (amerikai-magyar-angol családi vígjáték, 2000)</i> (90') 16.45 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Miért hisznek az emberek? 18.00 / Bartók rádió <i>A jövő hét muzsikusa</i> Peskó Zoltán karmester 19.42 / Kossuth rádió <i>Gryllus Dániel feldolgozásai</i> 21.00 / Filmmúzeum <i>Nap, széna, eper (csehszlovák vígjáték, 1984)</i> (83') 21.15 / PAX <i>Bach c-moll partita</i> 23.30 / Duna Tv <i>Kikötő (kulturális magazin)</i></p>	<p>12.05 / Duna Tv <i>Isten kezében</i> 13.01 / Bartók rádió <i>A Dán Nemzeti Énekegyüttes és a Baroque Fever együttes hangversenye</i> 16.45 / Mária Rádió <i>Mégis szeretni</i> Gyökössy Endre tanítása 20.00 / Duna Tv <i>Good Will Hunting (amerikai filmdráma, 1997)</i> (126') 20.45 / m1 <i>Mona Lisa mosolya (amerikai romantikus vígjáték, 2003)</i> (117') 21.04 / Kossuth rádió <i>Emberszag</i> Rádiómonológ Szép Ernő művéből 23.00 / m1 <i>Gyász Jeruzsálemben (izraeli-amerikai dokumentumfilm, 2007)</i> (52')</p>	<p>8.08 / Vörösmarty Rádió (Székesfehérvár) <i>Lelki szósz</i> Evangelikus félóra 10.04 / Kossuth rádió <i>Református istentisztelet közvetítése Kazincbarcika felsőről. Igét hirdet: Kolombán Gábor lelkész</i> 11.20 / m1 <i>Evangelikus magazin</i> 11.40 / m1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i> 15.00 / m2 <i>Az Árpád-kor templomai (magyar dokumentumfilmsorozat, 1999)</i> Alsó- és Felsődörgicse 15.34 / M. Katolikus Rádió <i>Gregorini énekek</i> 2.15 / Duna Tv <i>Múlt idő '89 (magyar dokumentumfilm-sorozat, 2010)</i> (26') A fásori gimnázium újraindulása</p>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet on-line: www.evelet.hu, www.evangelikusélet.hu

Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195.

Szerkesztőségvezető: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: Sinkáné Zombory Katalin (katalin.zombory@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Nagy Bence (bence.nagy@gmail.com). Rovatvezetők: Boda Zsuzsa – Új nap – új kegyelem (zsuzsa.boda@lutheran.hu), Ecsedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518;

fax: 1/486-1229. Felelős kiadó: Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: Nagy Zoltán.

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3250 Ft, fél évre 6500 Ft, egy évre 13 000 Ft, európai országba egy évre 43 800 Ft (168 euró), egyéb külföldi országba egy évre 51 200 Ft (196 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzárta kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

